

מאת מכון ממרא - כל הזכויות שמורות

<https://mechon-mamre.org>

מסכת שביעית פרק א

דף א,א פרק א הלכה א משנה עד אימתי חורשין בשדה האילן ערב שביעית בית שמאי אומרים כל זמן שהוא יפה לפרי ובית הלל אומרים עד עצרת וקרובים דברי אלו להיות כדברי אלו:

דף א,א פרק א הלכה א גמרא עד אימתי חורשים כו' כתיב (שמות כג) ששת ימים תעשה מעשיך וביום השביעי תשבות וכתוב בחריש ובקציר תשבות מה אנו קיימים אם לענין שבת בראשית והלא כבר נאמר ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך ואם לענין שבתות שנים והלא כבר נאמר שש שנים תזרע שדך ושש שנים תזמור כרמך אלא אם אינו ענין לשבת בראשית ולא לענין שבתות השנים תניהו ענין באיסור שני פרקים הראשונים בחריש ובקציר תשבות בחריש שקצירו אסור ואיזה זה זה חריש של ערב שביעית שהוא נכנס לשביעית ובקציר שחרישו אסור ואיזה זה זה קציר של שביעית שהוא יוצא למוצאי שביעית וא"כ למה נאמר חורשים עד ראש השנה רבי קרוספי בשם רבי יוחנן רבן גמליאל ובית דינו התירו באיסור שני פרקים הראשונים רבי יוחנן בעי לא כן תנינן אין ב"ד יכול לבטל דברי ב"ד חבירו עד שיהא גדול ממנו בחכמה ובמנין רבי קרוספי בשם ר' יוחנן שאם בקשו לחרוש יחרושו ויעקרו אותן מן המשנה רבי קריספא בשם ר' יוחנן שאם בקשו לחזור יחזורו התיב ר' יונה הרי פרשת המילואים הרי פרשת דור המבול הרי אינן עתידי לחזור מעתה יעקרו אותן מן המשנה אלא כדי להודיעך וכא כדי להודיעך אמר ר' מנא כיי דתנינן תמן שאם יאמר אדם כך אני מקובל יאמרו לו כדברי ר' איש פלוני שמעת וכן שאם יאמר אדם שמעתי שאסור לחרוש עד

ראש השנה יאמר לו באיסור שני פרקים הראשונים שמעת רבי אחא בשם רבי יונתן בשעה שאסרו למקרא סמכו ובשעה שהתירו למקרא סמכו בשעה שאסרו למקרא סמכו בחריש ובקציר תשבות בחריש שקצירו אסור ואי זה זה זה חריש של ערב שביעית שהוא נכנס לשביעית ובקציר שחרישו אסור ואי זה זה זה קציר של שביעית שהוא יוצא למוצאי שביעית ובשעה שהתירו למקרא סמכו ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך מה ערב שבת בראשית את מותר לעשות מלאכה עד שתשקע החמה אף ערב שבתות שנים את מותר לעשות מלאכה עד שתשקע החמה ולמה עד עצרת עד כאן הוא יפה לפרי מכאן ואילך הוא מנבל פירותיו והא תנינן אחד אילן סרק ואחד אילן מאכל עד כאן הוא מעבה את הכורת מכאן ואילך הוא מתיש את כוחו ויחרוש מתוך שהוא יודע שהוא מתיש כחו של אילן אף הוא אינו מתכווין לעבודת הארץ ולמה לא תניתא מקולי ב"ש ומחומרי ב"ה פעמים שאין הגשמים מצויין ואין הליחה מצוייה והוא עתיד לחרוש קודם לעצרת כדברי בית שמאי ובית הלל אומרים עד העצרת :

דף א,א פרק א הלכה ב משנה איזה שדה האילן כל שלשה אילנות לבית סאה אם ראויין לעשות ככר דבילה של ששים מנה באיטלקי חורשין כל בית סאה בשבילן פחות מיכן אין חורשין להן אלא האורה וסלו חוצה לו :

דף א,א פרק א הלכה ב גמרא רב יהודה בשם שמואל רבי אבהו

דף א,ב פרק א הלכה ב גמרא בשם רבי יוחנן הקונה שלשה אילנות בתוך של חבירו רחוקים מטע עשר לבית סאה קרובים כדי שיהא הבקר עובר בכליו קנה קרקע שתחתיהן קרקע שביניהן שחוצה להן מלוא האורה וסלו רב אמר בעשויין צובר ושמואל אמר בעשויין שורה אמר רבי יוסי תמן איתאמרת וכא לא איתאמרת א"ר יונה אפילו הכא איתאמרת בקרובים א"ל רבי

מנא ואם בקרובים והא תנינן כדי שיהא הבקר עובר בכליו איתא חמי בשעה שהבקר עובר בכליו השרשים מהלכין מן הצד ובשעה שאין הבקר עובר בכליו אין השרשים מהלכין מן הצד. ר' ליעזר שאל מזו לזו שש עשרה ולצד עשרין וחמש רבי שמואל בר רב יצחק בעי היו נתונים בצד הגדר חורשים כל בית סאה בשבילן אמר רבי יוסי אין בעי ניתן להן ארבעים סאה סאה מכאן וסאה מכאן סאה מכאן וסאה מכאן ר' ירמיה בעי היתה גפן אחת מודלה על גבי שתי סאין את חורש קרקע שתחתיה וקרקע שחוצה לו מלוא האורה וסלו חוצה לו באיסור שני פרקים הראשונים אלו מלמעלן חורשין בו מלמטן ואלו מלמטן חורשין בו מלמעלן ניחא אלו מלמעלן חורשין בו מלמטן אלו מלמטן חורשין בו מלמעלן. נשמיענא מן הדא מרחיקים את האילן מן הבור עשרים וחמש אמה ותני

דף ב, א פרק א הלכה ב גמרא עליה בין מלמעלן בין מלמטן או נימר בין שהאילן למעלן והבור מלמטן בין שהאילן והבור מלמטן והתני אילן מלמעלן והבור מלמטן אילן מלמטן והבור מלמעלן ניחא אילן מלמעלן והבור מלמטן אילן מלמטן והבור מלמעלן ודרך השרשים לעלות מלמעלן אמר רבי חנינא לא מפני השרשים אלא שהן עושין עפר תיחוח והן מלקין ארעיתו של בור אתא עובדא קומי רבי יסא דבי רבי בון אמר יחידי הוא ולא סמכון עליו דתני עלה ר"ש אומר כשם שאמרו מלמעלן כך אמרו מלמטן:

דף ב, א פרק א הלכה ג משנה אחד אילן סרק ואחד אילן מאכל רואין אותן כאלו הן תאינים אם ראוין לעשות ככר דבילה של ששים מנה באיטלקי חורשין כל בית סאה בשבילן פחות מכאן אין חורשין להן אלא צורכן היה אי עושה ככר דבילה ושנים אין עושין או שנים עושין ואי אינו עושה אין חורשין להן אלא צורכן עד שיהו שלשה ומשלשה ועד תשעה היו עשרה ומעשרה ולמעלה בין עושין בין שאינן עושין חורשין כל בית סאה בשבילן שנאמר בחריש ובקציר תשבות אין צריך

לומר חריש וקציר של שביעית אלא חריש של ערב שביעית שנכנס לשביעית וקציר של שביעית שהוא יוצא למוצאי שביעית רבי ישמעאל אומר מה חריש רשות אף קציר רשות יצא קציר העומר :

דף ב,א פרק א הלכה ג גמרא אחד אילן סרק ולמה אמרו תאינים ע"י שפירותיהן גסין והן עושות הרבה הרי אתרוג פירותיו גסין ואינו עושה הרבה הרי זיתין עושין הרבה ואין פירותיהן גסין ואלו עושות הרבה ופירותיהן גסין אמר רבי חייא בר אדא כל אילניא עבדין שנה פרא שנה והדא תאינתא עבדא על שנה : היה עושה כו'. רבי ביבי בשם רבי חנינא ובלבד שלא יפחות מחשבון משולשים זעירא ב"ר חנינא אמר ובלבד שלא יפחות מחשבון מתושעין היו ארבעה והבקר עובר בכליו שנים ואין הבקר עובר בכליו מכיון שאין הבקר עובר בכליו את רואה אותן כאלו חמשה. היו חמשה תפלוגתא דר"ש ורבנן דתנינן תמן כרם שהוא נטוע על פחות מד' אמות ר"ש אומר אינו כרם ורבנן אומרים כרם ורואין את האמצעית כאילו אינן וחורשין כל בית סאה בשבילן. שנאמר בחריש ובקציר תשבות. לא אתיא דלא על רישא אין חורשין להן אלא צורכן שנאמר בחריש ובקציר תשבות. אין צריך לומר כו'

דף ב,ב פרק א הלכה ג גמרא ר' ישמעאל כדעיתה דרבי ישמעאל אמר אין העומר בא מסוריא יצא קציר העומר שהיא מצוה :

דף ב,ב פרק א הלכה ד משנה שלשה אילנות של שלשה אנשים הרי אלו מצטרפין וחורשין כל בית סאה בשבילן וכמה יהא ביניהן רבי שמעון בן גמליאל אומר כדי שהיא הבקר עובר בכליו :

דף ב,ב פרק א הלכה ד גמרא תני ר"ח אילנות של אדם אחד וקרקע של אדם אחד מצטרפין וחורשין כל בית סאה בשבילן אמר רבי יוסי אף אגן נמי תנינן דר"ח

רבה שלשה אילנות של שלשה אנשים הרי אלו מצטרפין וחורשין כל בית סאה עד ר"ה :

דף ב,ב פרק א הלכה ה משנה עשר נטיעות מפוזרות תוך סית סאה חורשין כל בית סאה בשבילן עד ר"ה היו עשויות שורה ומוקפות עטרה אין חורשין להן אלא צרכן :

דף ב,ב פרק א הלכה ה גמרא ר' זעירא בשם רבי לא רבי יוסי בשם רבי יוחנן ערבה הלכה למשה מסיני ודלא כאבא שאול דאבא שאול אמר ערבה דבר תורה וערבי נחל שתים חד ערבה ללולב וערבה למקדש רבי בא רבי חייא בשם רבי יוחנן ערבה וניסוך המים הלכה למשה מסיני ודלא כר"ע דר"ע אמר ניסוך המים דבר תורה בשני ונסכיהם בששי ונסכיה בשביעי כמשפטם מ"ם יו"ד מ"ם רבי חייא בר אבא בעי קומי רבי יוחנן ועכשיו למה הן חורשין בזקינות א"ל בשעה שניתנה הלכה ניתנה שאם בקשו לחרוש יחרושו רבי בא בר זבדי בשם רבי חוניה דבקעת חוורן ערבה וניסוך המים ועשר נטיעות מיסוד הנביאים הראשונים מה ופליג רבי יוסי ב"ר בון בשם לוי כך היתה הלכה בידן ושכחוה ועמדו השנים והסכימו על דעת הראשונים ללמדך שכל דבר שבית דין נותנין נפשם עליו סופו להתקיים בידם כמה שנאמר למשה מסיני ואתיא כיי דמר רבי מנא כי לא דבר רק הוא מכם ואם דבר רק הוא מכם למה שאין אתם יגיעין בו כי היא חייכם אימתי היא חייכם בשעה שאתם יגיעים בו רבי יוחנן אמר לרבי חייא בר נוא בבלייא תרין מילין סלקין בידכון מפשוטיתא דתעניתא וערביתא דיומא שביעיא ורבנן דקיסרין אמרין אף הדא מקזתה. תני נטיעה מעין עשר זקינה מעין שלוש אתא חמי נטיעה שהיא נראית כזקינה את נותן לה כזקינה ואת אמרת נטיעה מעין עשר אמר רבי חונה מהו מעין עשר שאין נטיעה מעין שלוש תאמר שלש נטיעות שהן עושות כעשר שאינן עושות ודכוותה שלוש זקינות שהן עושות כעשר שאינן עושות לפום כן צריך מימר

נטיעות מעין עשר. שדה קנים נדונות כשדה תבואה ר' אבהו בשם ר' יוסה ב"ר חנינה בסאתים שנו

דף ג,א פרק א הלכה ה גמרא לית הדא פליגי על שמואל דשמואל אמר בעשוין שורה תמן על ידי שהן מפוזרות בתוך בית סאה את רואה כאלו מליאה ברם הכא כולן נתונים במקום אחד:

דף ג,א פרק א הלכה ו משנה הנטיעות והדלועין מצטרפין לתוך בית סאה רבן שמעון בן גמליאל אומר עשרה דלועין לתוך בית סאה חורשין כל בית סאה עד ר"ה עד אימתי נקרא נטיעות רבי ליעזר בן עזריה אומר עד שיחולו רבי יהושע אמר בת שבע שנים רבי עקיבה אמר כאילן נטיעה כשמה אילן שנגמס והוציא חליפין מטפח ולמטן כנטיעה מטפח ולמעלן כאילן דברי ר"ש:

דף ג,א פרק א הלכה ו גמרא הנטיעות והדלועין. והן שיהו נטיעות רבות על דלועין רבי חנניא בריה דרבי הילל בעי לא מסתברא בדלעת יונית התיב ר' מנא והתני ג' קישועין ושלושה דלועין וארבע נטיעות מצטרפין וחורשין כל בית סאה בשבילן לא אתיא דלא על סיפא רשב"ג אומר עשרה סילועין לבית סאה חורשין כל בית סאה עד ר"ה עליה ר' חנניא בריה דרבי הילל בעי לא מסתברא בדלעת יונית עד אימתי נקראו נטיעות כו' מהו שיחולו עד שיפדו או עד שיעשו חולין מאליהן ר' אבא בר יעקב בשם רבי יוחנן כיני מתניי עד שיעשו חולין מאליהן ר' אבא בר יעקב בשם רבי יוחנן כיני מתניי עד שיעשו חולין מאליהן ואתיא כרבי יהושע כדתני ר' יהושע אומר אף שאמרו בנות חמש בנות שש בנות שבע אלא בגפנים בנות חמש בתאנים בנות שש בזתים בנות שבע ואנן חמיין הדא מרביתא דתאינתה אתיא בפוריא אמר רבי יודן כד טריפן לעוביה ר"ש ור"א בן יעקב שניהם אמרו דברו אחד דאמר רבי שמואל בר נחמן רבי יונתן בשם ר"א בן יעקב הגומס את כרמו פחות מטפח חייב ערלה מפני מראית עין

דברי חכמים עד שיגום מעם הארץ:

מסכת שביעית פרק ב

דף ג,א פרק ב הלכה א משנה עד אימתי חורשין שדה הלבן ערב שביעית משתכלה הליחה כל זמן שבני אדם חורשין ליטע מקשעות ומדלעות אמר רבי שמעון נתת תורת כל אחד ואחד בידו אלא השדה לבן עד הפסח ובשדה אילן עד העצרת:

דף ג,א פרק ב הלכה א גמרא עד אימתי חורשין מאן תנא ליחה ר"מ הוא

דף ג,ב פרק ב הלכה א גמרא ורבי מאיר כבית שמאי ורבי שמעון כבית הלל וכן אתינן מתניתין ר"מ כב"ש ור"ש כב"ה אלא ר"מ כמשנה ראשונה ור"ש כמשנה אחרונה וכן אתינן מתניתין ר"מ כב"ש ור"ש כב"ה אלא ר"מ כמשנה ראשונה ור"ש כמשנה אחרונה וכן אתינן מתניתין ר"מ כמשנה ראשונה ור"ש כמשנה אחרונה אלא ר"מ שנייא מחלוקת ורבי שמעון שנייה כדברי הכל הוי מאן תנא עד אימתי חורשין שדה הלבן ערב שביעית ר"מ ברם כר"ש ד"ה עד העצרת לא סוף דבר כשיש מוקשה ומודלה אלא אפילו מאחר שבני אדם עתידין ליטע במוקשיות ובמודלעות מותר אמר ר"ש נתת תורת כל אחד וא' בידו זה אומר כלה ליחה שלי וזה אומר לא כלה ליחה שלי אלא בשדה לבן עד הפסח ובשדה אילן עד עצרת מה בין שדה לבן לשדה אילן שדה הלבן על ידי שהוא עתיד לזרעה בתחילה צריך שתהא הליחה קיימת אבל שדה האילן על ידי שהיא נטועה מכבר אינו צריך שתהא רוב הליחה קיימת:

דף ג,ב פרק ב הלכה ב משנה מזבלין ומעדרין במוקשאות ובמודלאות עד ר"ה וכן בבית השלחים מזבלין ומפרקין ומאבקין ומעשנין עד ר"ה ר"ש אומר

אף נוטל הוא את העלה מן האשכול בשביעית מסקלין
עד ר"ה מקרסמין ומרזדין ומפסלין עד ר"ה ר' יהושע
אומר בזירודה וכפיסולה של חמישית כן של ששית
ר"ש אומר כל זמן שאני רשאי בעבודת האילן אני רשאי
בפיסולו:

דף ג,ב פרק ב הלכה ב גמרא מזבלין ומעדרין
במקשאות מהו לחרוש להם תני כל זמן שאת מותר
לחרוש את מותר לזבל ולעדר אם אין את מותר לחרוש
אין את מותר לא לזבל ולא לעדר אמר רבי יוסה
ומתניתא אמרה

דף ד,א פרק ב הלכה ב גמרא כן מזבלין ומעדרין
במקשיות ובמדלעות עד ר"ה וכן בית השלחין ותני עלה
חורשים בית השלחין עד ר"ה רבי אומר עד לפני ר"ה
שלשה ימים כדי שיזרע וישרש ויטע וישרש ואילן עושה
שרשים לשלשה ימים רבי אומר עד לפני ר"ה ג' חדשים
כדי שיזרע אורז וישריש ויטע אורז וישריש מעבירין
את היבולת מפרקין בעלין. מאבקין עושין לה
אבק. מעשנין מתנינן לה תני מכוונין מצדדין מכוונין
לה מצדדין חברייה אמרי עושין לה דוקרין רבי יוסה
אומר תולה לה אכן תני מוותרין ומשמטין כיני
מתניתא מוותרין בגפנים ומשמטין בקנים מקום שנהגו
לוותר ולשמט קודם לחג מוותרין ומשמטין קודם לחג
לאחר החג מוותרין ומשמטין לאחר החג ר"ש אומר
ובלבד מן הבקעה ולמעלה ר' ירמיה בשם ר' הושעיה
נוטל את הקבוצין עמה. ר"ש אומר אף נוטל הוא את
העלים מן האשכול בשביעית מחלפא שיטתיה דר"ש
תנינא תמן ממרסין את האורז בשביעית דברי רבי
שמעון אבל לא מכסחין וכא הוא אומר אכין שנייא
הוא הכא שהוא כמציל מן הדליקה: מסקלי' עד ר"ה
כו'. תמן תנינן המסקל נוטל את העליונות ומניח את
הנוגעות בארץ וכא את אמר הכין א"ר יונה כאן בתלוש
כאן כרבי יהושע בקירסום דאינון תרין תנאין מסקלין
עד ר"ה מקרסמין ומרזדין מפסלין עד ר"ה כרבנן רבי
יהושע אומר כזירודה וכפיסולה של חמישית וכן של

ששית הוי תלתא תנאין אינון מסקלין עד ר"ה
מקרסמין ומזרדין ומפסלין עד ר"ה כרבנן רבי יהושע
כזירודה וכפיסולה של חמישית וכן של ששית ואפילו
יותר מכאן ר"ש אומר כל זמן שאני רשאי בעבודת
האילן רשאי אני בפיסולו עד העצרת :

דף ד, א פרק ב הלכה ג משנה מזהמין את הנטיעות
וכורכין אותן וקוטמין אותן ועושין להם בתים ומשקין
אותן עד ר"ה ר"א ב"ר צדוק אומר אף משקה הוא את
הגוף בשביעית אבל לא את העיקר סכין את הפגין
ומנקבין אותן עד ר"ה פגי ערב שביעית שנכנסו
לשביעית ושל שביעית שיצאו למוצאי שביעית לא סכין
ולא מנקבין אותן רבי יהודה אומר מקום שנהגו לסוך
אין מסכין מפני שהיא עבודה מקום שלא נהגו לסוך
סכין ר"ש מתיר באילן מפני שהוא רשאי בעבודת
האילן :

דף ד, א פרק ב הלכה ג גמרא מזהמין את הנטיעות
מתני' דרבי ברם כרבנן מזהמין מתליעין בשביעית אבל
לא במועד

דף ד, ב פרק ב הלכה ג גמרא כאן וכאן אין מגזמין אבל
נוטל הוא את הרואה רבי יוסה אמר ר' אבונה בעי מה
בין המזהם לעושה לה בית המזהם אינו אלא כמושיב
שומר בית עושה לה צל והיא גדילה מחמתן תמן תנינן
המבקע בזית לא יחפה בעפר אבל מכסה היא באבנים
וקש רבי יונה אמר רבי אבונה בעי מה בין קשין מה בין
עפר קשין אינן אלא כמושיב שומר עפר עושה לה טינא
והיא גדילה מחמתה תני רבי יוסי בן כיפר אמר משום
ר' לעזר בן שמוע ב"ש אומרים משקה על הנוף ויורד על
העיקר ב"ה אומרים משקה בין על הנוף בין על העיקר
דבית רבי ינאי משקה בסלא אמר רבי יצחק בר טבלייא
משקה בסלא אמר רבי חייא בר בא רבי יודן בר גורייא
משקה בסליא ועדר וכי מתכוונין לעבודת הארץ ביומי
דרבי חייא בר בא הוון משקין דיקלייא בכנישתא
חדתא וחרוותא. סכין את הפגין אגן תנינן סכין את

הפגין תניי דבית ר' ואילו הן פגי ערב שביעית שנכנסו לשביעית ר"א כמתניי רבי יוחנן כהדא דתניי דבית רבי על דעתיה דר"א לא בא רבי יהודה אלא להקל ע"ד דר' יוחנן לא בא ר' יהודה אלא להחמיר :

דף ד, ב פרק ב הלכה ד משנה אין נוטעין ואין מבריכין ואין מרכיבין ערב שביעית פחות משלשים יום לפני ר"ה ואם נטע או הבריך או הרכיב יעקור רבי יהודה אומר כל הרכבה שאינה קולטת לגי ימים שוב אינה קולטת רבי יוסי ור"ש אומרים לשתי שבתות :

דף ד, ב פרק ב הלכה ד גמרא אין נוטעין ואין מרכיבין כו'. רבי לעזר בשם רבי יוסי בר זימרא בסתם הא דבר ברי שחרש מותר אין נוטעין ואין מבריכין ואין מרכיבין ערב שביעית פחות משלשים יום לפני ר"ה ואם נטע או הבריך או הרכיב יעקור לא עקר פירותיו מה הן רבי בא רבי לא הוו יתבין בצור אתא עובדא קומיהון הורי רבי לא ישפכו פירותיו אמר ר' בא אני לא נמנית עמהן בעליית אמרין נצא לחוץ נלמוד נפקון ושמעון רבי יונה רבי יצחק בר טבליא בשם רבי לעזר אין מחדשין על הגזירה רבי יוסה רבי יצחק בר טבליא בשם רבי לעזר אין מוסיפין על הגזירה נטעו ומת בנו מהו שיהא מותר לקיימו תני ר' יעקב בר אביי דברדליה נוטעו ומת בנו אסור לקיימו ואתיא כמ"ד מפני החשד אבל מפני הביניי אב בנו בונה תני הנוטע המבריך המרכיב שלשים יום לפני ר"ה עלתה לו שנה תמימה ואסור לקיימו בשביעית אבל אמרו פירות נטיעה זו אסורין עד חמשה עשר בשבט ומה טעם אמר רבי יוסא בשם רבי יוחנן ובשנה מה את ש"מ אמר ר"ז שלוש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל ובשנה

דף ה, א פרק ב הלכה ד גמרא אמר רבי אבא בר ממל קומי רבי זעירא נראין הדברים כשנטעו לפני ר"ה שלוש יום הא אם לא נטעו שלוש יום לפני ר"ה איתא חמי שנה שלימה עלתה לו ואת אמרת הכן א"ל ואין כיני ואפילו נטעו שלשים יום לפני ר"ה יהא אסור

עד שלשים יום לפני ר"ה מיי כדון אמר רבי מנא מכיון שעומד בתוך שנתו של אילן משלים שנתו :

דף ה,א פרק ב הלכה ה משנה האורז והדוחן והפרגין והשומשמין שהשרישו לפני ר"ה מתעשרין לשעבר ומותרין בשביעית ואם לאו אסורין בשביעית ומתעשרין לשנה הבאה ר"ש שזורי אומר פול המצרי שזרעו לזרע בתחילה כיוצא בהן ר"ש אומר אפונים הגימלוניס כיוצא בהן ר"א אומר אפונים הגימלוניס שתרמלו לפני ר"ה :

דף ה,א פרק ב הלכה ה גמרא האורז והדוחן כו' : בפירות הלכו אחר שליש ובאורז אחר השרשה ובירק בשעת לקיטתו איסורו מניין שהילכו בפירות אחר השליש מגרנד מיקביך מגרנד ולא כל גרנד מיקביך ולא כל יקביך מעתה אפי' פחות משליש אמר ר"ז כתיב עשר תעשר את כל תבואת זרעך דבר שהוא נזרע ומצמיח יצא פחות משליש שאינו נזרע ומצמיח מעתה שליש הראשון לשעבר ושליש השני לבא אמר רבי יוחנן מחג הסוכות מה חג הסוכות לבא ואת מהלך בו לשעבר ואילו הואיל וזה לבא את מהלך בהן לשעבר נאמר אף באורז ובדוחן ופרגין ובשומשין כן רבי חונא בר חייא אמר שא"א לעמוד עליו מתיבין לחונא בר חייא והתני צובר את גורנו לתוכו ונמצא מעשר מזרעו על ירקו ומירקו על זרעו אמר רבי יוסה קיימא חונה בר חמא רבי יונה חונה בר חייא בשם שמואל כתיב עשר תעשר את כל תבואת זרעך מעשר אחד את מעשר בשנה אחת ואין את מעשר שתי מעשרות בשנה א' התיבין הרי פול המצרי הרי הוא שני מעשרות בשנה אחת דתני צובר את גורנו לתוכו ונמצא מעשר מזרעו על ירקו ומירקו על זרעו

דף ה,ב פרק ב הלכה ה גמרא אמר רבי זעירא כתיב שש שנים תזרע שדה ואספת ששה זורעין וששה אוספין לא ששה זורעין ושבעה אוספין אמר רבי יונה בשיתה לי נן יכלין קיימן אלא בז' אלא כיני ששה זרעין ושבעת

אוספין לא ששה זרעין וחמשה אסיפין התיבון הרי פול המצרי הרי ששה זרעין וחמשה אוספין דתני צובר גורנו לתוכו ונמצא מעשר מזרעו על ירקו ומירקו על זרעו מניין שהילכו בירק אחר לקיטתו עישורו מגרנד ומיקבד מה גורן ויקב שהן חיים ממי השנה שעברה את מהלך בהן לשעבר ואילו הואיל והן חיים ממי השנה הבאה את מהלך בהן לבא התיבון הרי פול המצרי זרעו לזרע מתעשר לשעבר זרעו לירק מתעשר לבא וקסמיה בידיה זרעו לזרע הוא חיי ממי השנה שעברה זרעו לירק הוא חיי ממי השנה הבאה: ר"ש שזורי אומר כו'. מהו תרמילו עבדין קנקולין רבי בא בר זבדי בשם ר"ש בן לקיש הלכה כר"ש השזורי אמר רבי יוסה הורי רבי לעזר לרבי שובתי דצדוקי כהדא דר"ש שזורי תני שש מידות אמרו חכמים בפול מצרי זרעו לזרע מתעשר לשעבר זרעו לירק מתעשר לבא זרעו לזרע ולירק או שזרעו לזרע וחישב עליו לירק מעשר מירקו על זרעו ומזרעו על ירקו בשהביא שלישי לפני ר"ה אבל אם הביא לאחר ר"ה זרעו מתעשר לשעבר וירקו מתעשר בשעת לקיטתו עישורו בשלקט ממנו לפני ר"ה אבל אם לקט ממנו לאחר ר"ה בין זרעו בין ירקו מתעשר לבא זרעו לזרע וחישב עליו לירק באין מחשבה זרעו לירק וחישב עליו לזרע לעולם אין מחשבת זרע חלה עליו אלא אם כן מנע ממנו שלושה מורביות כשהביא שלישי לפני ר"ה אבל אם הביא שלישי לאחר ר"ה אפילו לא מנע ממנו שלשה מורביות: זרעו לזרע ועשה כולו קצצין גמורים ומקצתן לא עשה הדא הוא צובר גורנו לתוכו ונמצא מעשר מזרעו על ירקו ומירקו על זרעו תני רבי אבדומי דחיפה אפילו לא עשה כולו קצצין גמורין לפני ר"ה זרעו מתעשר לשעבר וירקו בשעת לקיטתו עישורו אר"י והוא שהביא שלישי למחשבת זרע אבל אם הביא שלישי למחשבת ירק אפשר לומר זרעו מתעשר לשעבר וירקו בשעת לקיטתו עישורו

דף ו,א פרק ב הלכה ה גמרא ואת אמרת צובר את גורנו לתוכו ונמצא מתעשר מזרעו על ירקו ומירקו על

זרעו. זרעו לזרע לפני ראש השנה נכנסה שביעית בין זרעו בין ירקו מותר זרעו לירק לפני ר"ה שביעית ונכנסה שביעית בין זרעו בין ירקו אסור זרעו לזרע ולירק לפני ר"ה השביעית ונכנסה שביעית פשיטא זרעו מותר ירקו מהו תני רבי חייא אסור תני רבי חלפתא בן שאול מותר מאן דאמר מותר דבר תורה מ"ד אסור מפני מראית עין רבי סימון בר זבדי בעי קומי רבי יוסי ואפילו להאכיל את בהמתו יהא אסור מפני מראית עין אמר ליה לא יתן לא לבנו ולא לשלוחו ולא יהא לוקט על האומן א"ר יוסה ב"ר בון אם נעקרו הנימה מותר ואפילו כמ"ד אסור היה לוקט ונמצא בתוכו ירק מותר כהדא בר נש עאל טעון עשר מיסרין דלובי מעשר לרבי ירמיה א"ל לא תיעבד כן לא תלקוט אלא צורכה דלפצה זרעו לפני ר"ה השמינית ונכנסה שמינית בין זרעו בין ירקו אסור זרעו לירק לפני ר"ה השמינית ונכנסה שמינית בין זרעו בין ירקו מותר זרעו לזרע ולירק לפני ר"ה שמינית ונכנסה שמינית זרעו אסור וירקו מותר :

דף ו,א פרק ב הלכה ו משנה בצלים הסריסים ופול המצרי שמנע מהן מים שלושים יום לפני ר"ה מתעשרים לשעבר ומותרין בשביעית ואם לאו אסורין בשביעית ומתעשרין להבא ושל בעל שמנע מהם מים שתי עונות דברי ר"מ וחכמים אומרים שלוש :

דף ו,א פרק ב הלכה ו גמרא מהו בצלים הסריסין אילין בצלייא כופרייא דלא עבדון זרע אמר רבי מנא כיון שמנע מהם מים שלושים יום לפני ר"ה נעשו כבעל ר' יונה בעי למפרע הוא נעשה זרע <זרעו> מכן לבא מה נפק מביניהון לקט בתוך שלושים ולאחר שלושים אין תימר למפרע הוא נעשה זרע מעשר מזה על זה אין תימר מכן ולבא אינו מעשר מזה על זה :

דף ו,א פרק ב הלכה ז משנה הדילועין שקיימן לזרע אם הוקשו לפני ר"ה ונפסלו מאוכל מותר לקיימו בשביעית ואם לאו אסור לקיימו בשביעית התימרות

שלהן אסור בשביעית מרביצין בעפר לבן דברי ר"ש
ראב"י אוסר ממרסין באורז בשביעית דברי ר"ש אבל
לא מכסחין:

דף ו,א פרק ב הלכה ז גמרא למה לי הוקשו אפי"ל לא
הוקשו מכיון שהוקשו נעשו כשאר זירעוני גינה שאינן
נאכלין כיצד הוא בודק רבי יוסי בן חנינא אומר עוקצו
אם נתאחה אסור ואם לאו מותר רבי יונה בוצרייא
אמר קרמולין פטורין מן המעשר הדא דתימר עד שלא
עשו דילועין אבל אם עשו דילועין כירק הן מאן הורי כן
רבי יוסי באילין עלי קולקסייא שאסור לגמות בהן מים
מפני שהצבאים אוכלין אותן. מרביצין בעפר לבן

דף ו,ב פרק ב הלכה ז גמרא דברי ר"ש ראב"י אוסר
אתיא דר"ש כרבנן ודראב"י כשיטתיה דתנינן תמן
מושכין את המים מאילן לאילן ובלבד שלא ישקו את
כלה שדה כולה רבי מנא אמר לה סתם רבי אבין בשם
שמואל בסתם חולקין מה נן קיימין אם במרווחין דברי
הכל אוסר אם ברצופין ד"ה מותר אלא כי נן קיימין
בנטועין מטע עשר לבית סאה ראב"י עבד לון במרווחין
ורבנן עבדין לון כרצופין הא רבנן אמרין במרווחין
אסור להשקות מהו להמשיך נילף הדא דרבנן מן
דראב"י כמה דראב"י אמר במרווחין אסור להשקות
ומותר להמשיך כן רבנן אמרין מותר להמשיך ואסור
להשקות לא כן סברינן מימר במרווחין דברי הכל
אסור והן עפר לא כמרווחין הוא אלא כאן בשביעית
וכאן במועד מה בין שביעית מה בין מועד שביעית על
ידי שהוא מותר במלאכה התירו בין דבר שהוא טורח
בין דבר שאינו טורח מועד על ידי שאסור במלאכה לא
התירו אלא דבר שהוא אבד ובלבד דבר שאינו טורח
ואית דבעי נשמעינה מן הדא שביעית ע"י שזמנה
מרובה התירו מועד ע"י שזמנו קצר אסור ואותן שבעת
ימים אחרות לא מסתברא מיעבדינן כשבע ימי הרגל
ויהיו אסורין אשכח תני מרביצין בעפר לבן בשביעית
אבל לא במועד דברי רבי שמעון ורבי אליעזר בן יעקב

אוסר :

מסכת שביעית פרק ג

דף ו,ב פרק ג הלכה א משנה מאימתי מוציאים זבלין לאשפתות משיפסקו עובדי עבודה דברי ר"מ רבי יהודה אומר משיבש המתוק רבי יוסי אומר משיקשור עד כמה מזבלין עד שלוש אשפתות לבית סאה של עשר עשר משפלות ושל לתך לתך מוסיפים על האשפלות ואין מוסיפין על האשפתות ר"ש אומר אף על האשפתות :

דף ו,ב פרק ג הלכה א גמרא מאימתי מוציאים כו'. עד שלא פסקו עובדי עבודה מהו שיהא מותר לעשות אשפה על פתח חצירו סילני שאל לר' חייא בר בא ואמר ליה רבי אמר שרא ליה והוון אמרין דו נסב והורי על גרמיה לצאת לחוץ לארץ דלא למיסב מעשר מעתה אפילו משפסקו עובדי עבודה יהא אסור מפני מראית עין שלא יהו אומרים לתוך שדה בית השלחין שלו הוא מוציא יודעין הן בני עירו אם יש לו בית השלחין אם אין לו אמר רבי יוסי הדא אמרה לא חשו לעוברין ושבין מפני מראית עין באיסור ב' פרקים מהו שיהא מותר לעשות כסדר הזה נישמענא מן הדא מוכרין ומוציאים זבלים עם העושין שביעית עד ר"ה עם העכו"ם עם הכותי אפילו בשביעית ובלבד שלא יפרוק את המשפלות לא אמר אלא ובלבד שלא

דף ז,א פרק ג הלכה א גמרא יפרוק את המשפלות הא לצאת מוציא הדא אמרה שהוא מותר ואין תימר שהוא אסור יהא אסור להוציא משיבש המתוק פקועה א"ר מנא ההן פקועה דבקעתא משיקשר משיעשה קשרין קשרין אמר רבי חנניא מכיון שנתקשר בו קשר העליון מיד הוא יבש ותני עלה קרובים דבריהם להיות שווין א"ר ירמיה בפוחת מן האשפלות הא שתים מותר רבי יוסי בעי אם בפוחת מן האשפלות הא שתים אסור אלא

כי נן קיימין העושה יותר מן כשיעור כהדא דתני אין מוסיפין לא על המשפלות ולא על האשפתות דברי ר"מ וחכ"א מוסיפין על המשפלות לא בכשיעור ודכוותה אין מוסיפין על האשפתות אפילו בכשיעור :

דף ז, א פרק ג הלכה ב משנה עושה אדם את שדהו שלש שלש אשפתות לבית סאה יותר מכאן אסור דברי ר"ש וחכ"א עד שיעמיק ג' או עד שיגביה שלשה עושה אדם את זבלו אוצר ר"מ אומר עד שיעמיק ג' או עד שיגביה שלשה היה לו דבר מועט מוסיף עליו והולך ר"א בן עזריה אומר עד שיעמיקו או עד שיגביה שלשה או עד שיתן על הסלע :

דף ז, א פרק ג הלכה ב גמרא ולמה תניתה תריין זימנין כאן בפוחת מן האשפלות ברם הכא בעושה כשיעור ותני כן על דרבי שמעון ובלבד שלא יפחות לאשפה משלש משפלות וחכמים אוסרין

דף ז, ב פרק ג הלכה ב גמרא בעושה יותר מכשיעור אבל בכשיעור בשלשה מקומות מותר במקום אחד לא כל שכן פתר לה תרין פתרין כשהיה לו דבר מועט בתוך שדהו בשביעית הרי זה מוסיף עליו והולך. משפסקו עובדי עבודה רבי ליעזר בן עזריה אוסר מ"ט דראב"ע שמא לא ימצא לו זבל ונמצא מזבל את אותו מקום פתר לה פתר חורן כשהיה לו דבר מועט בתוך ביתו ערב שביעית והוא מבקש להוציאו בתוך שדהו שביעית הרי זה מוסיף עליו והולך משפסקו עובדי עבודה ראב"ע אוסר שמא לא ימצא לו זבל ונמצא מזבל את אורו המקום ולא כבר הוא מזובל מערב שביעית רבי בא רבי ירמיה ב"ר בון בר חייא בשם רבי בא בר ממל מפני מראית עין עד שיוציא עשר משפלות כאחת ולית לרבנן מפני מראית עין אמר רבי אידי דחוטרא סלו ומגריפו מוכיחין עליו שהוא עושה אשפה רבי יוסי ב"ר בון אמר אילין שמועתא דהכא דתנינן רבי אליעזר בן עזריה אומר אין עושין את האמה בתחלה במועד ובשביעית אמר רבי זעירא מפני שהוא מכשיר את צדדיה לזריעה

רבי ירמיה רבי בון בר חייא בשם רבי בא בר ממל מפני מראית עין הוון בעין מימר מאן דאמר תמן מפני מראית עין והכא מפני מראית עין מ"ד מפני שהוא מכשיר את צדדיה לזריעה הכא מאי אית לך למימר לית לך אלא כהדא שמא לא ימצא לו זבל ונמצא מזבל את אותו המקום מה נפק מביניהון חפר לעשות אמה של בניין הוון בעון מימר מאן דאמר מפני מראית עין והכא מפני מראית עין ומ"ד תמן מפני שהוא מכשיר את צדדיה לזריעה הכא הרי אינו מכשיר את צדדיה לזריעה הכל מודים שאם היה לו שם סיד או צרורות או אבנים גיפסוס מותר :

דף ז, ב פרק ג הלכה ג משנה המדייר את שדהו עושה סהר לבית סאתים עוקר שלש רוחות ומשייר את האמצעיות נמצא מדייר בית ארבעת סאין רבן שמעון בן גמליאל אומר בית שמונת סאין היתה כל שדהו בית ארבעת סאין משייר ממנו מקצת מפני מראית עין ומוציא מן הסהר ונותן לתוך שדהו כדרך המזבלין :

דף ז, ב פרק ג הלכה ג גמרא תמן תנינן שדה שנתקווצה תזרע למוצאי שביעית ניטייבה או שנידיירה לא תזרע למוצאי שביעית א"ר יונה כיני מתניי הרוצה להעמיד צאן בתוך שדהו עושה סהר בית סאתים בכל עושין סיהרין במחצלאות ובקש ובאבנים אפילו שלשה חבלים זה למעלה מזה ובלבד שלא יהא בין סהר לסהר

דף ח, א פרק ג הלכה ג גמרא כמלוא סהר אותו המקום חולב בו גוזז בו ומוליך ומביא את הצאן דרך עליה תני ר"ש בן לעזרא מר אם רצה תוקע את היתד בארץ ועושה סהרין בארבע רוחותיה של שמונת סאין אין מדיירין לא בשבתות ולא בימים טובים ולא בחולו של מועד אפי' בטובה ואינו רשאי להושיב שומר ולא לנער את הצאן ואם באו מאיליהן אין מסייעין אותן ואם היו עושין עמו בשבתות ובימים טובים הוא רשאי להושיב שומר ולנער את הצאן ואם באו מאיליהן מסייעין אותן תני רשב"ג אומר בשבת מדיירין בטובה וביום טוב

במזונות ובחולו של מועד אפילו בשכר תני המוכר את הצאן אסור לנערה מהו לנערה מוליכה ממקום למקום הדא אמרה בששכרה לזמן מועט אבל בששכרה לזמן מרובה מותר אותו היום האחרון אסור רבי חונה בשם רבי נחמן בר יעקב ההן דאזל ליה לצורכה ולא מתעני ייזיל מן אתר לאתר והוא מתעני ייזיל מן אתר לאתר והוא מתעני רב בשם מר עוקבן חפרייתה עיקר טב למעייא רבי חייא בר בא שאל עד שלא פסקו עובדי עבודה מהו שיהא מותר להוציא מן הסהר וליתן בתוך שדהו כדרך המזבלין :

דף ח, א פרק ג הלכה ד משנה לא יפתח אדם מחצב בתחילה לתוך שדהו עד שיהא בו שלוש מורביות שהן שלוש על שלוש על רום שלוש שיעורן עשרים ושבע אבנים גדר שיש בו יי אבנים של משוי שנים שנים הרי אילו ינטלו שיעור גדר עשרה טפחים פחות מכאן מחצה וגוממו עד פחות מן הארץ טפח בד"א מתוך שלו אבל מתוך של חבירו מה שהוא רוצה יטול בד"א בזמן שלא התחיל בו ערב שביעית אבל אם התחיל בו מערב שביעית מה שהיה רוצה יטול :

דף ח, א פרק ג הלכה ד גמרא היאך עבידא תלתא זמנין מן תשע תשע זמנין מן תלת עשרין ושבע תני מחצב שבינו לבין חבירו ופתח בו חבירו בהיתר מותר ואם היתה ריקה אסור תמן תנינן הזיז מביא את הטומאה בכל שהוא הגזרה והגובלית בפותח טפח אמר ר"ח בר בא הדא אמרה זה שהוא מקבל נדבך מחבירו צריך לעשות לו ארבעה טפחים כדי מקום א"ר יוסי מתניי אמרה כן ובמה אמרו הזיז מביא את הטומאה בכל שהוא בזיז שהוא גבוה מן הפתח ג' נדבכין שהן שנים עשר טפח ולמה תנינן נדבכין למדת הדין ר"ח בר בא שאל אינון שיעורין כאינון שיעורייה הכא את אמר שיעור גדר עשרה טפחים פחות מכאן מחצב וכא את אמר הכין מה אנון קיימין אם כשהיו ב' נדבכין ניתני שמונה טפחים אם כשהיו ג' ניתני שנים עשר טפחים

א"ר יוסי צא חצי טפח לסיתות מכאן וחצי טפח
לסיתות מכאן וכן לחבריה נמצא

דף ח,ב פרק ג הלכה ד גמרא ג' נדבכים של עשרה
טפחים פחות מכאן אינו לא גדר ולא מחצב תני א"ר
יודא בד"א בזמן שלא נתכוין לתיקון שדהו אבל אם
נתכוין לתיקון שדהו אפי' יותר מכאן מותר אמר
רשב"ג בד"א בזמן שלא נתכווין לתיקון שדהו אבל אם
נתכווין לתקן שדהו אפילו פחות מכאן אסור א"ר ביבי
הורי רבי יוסי כהדא תניא לקולא :

דף ח,ב פרק ג הלכה ה משנה אבנים שזיעזעתן
המחרישה או שהיו מכוסות ונתגלו אם יש בהן שתים
של משוי שנים שנים הרי אלו ינטלו והמסקל את שדהו
נוטל את העליונות ומניח את הנוגעות בארץ וכן גרגיר
של צרורות או גל של אבנים נוטל את העליונות ומניח
את הנוגעות בארץ אם יש תחתיהן סלע או קש הרי אלו
ינטלו :

דף ח,ב פרק ג הלכה ה גמרא לא סוף דבר בשזיעזעתן
המחרישה אלא אפילו מחרישה עתידה לזעזען אמר
רבי יוסי מתניתא אמרה כן אם יש בכל א' וא' של
משאוי שנים שנים הרי אלו ינטלו. רבי יעקב בר בון
בשם ר"ש בן לקיש זאת אומר' אסור ללקט צרורות
מתוך שדה חבירו דו מנכש ויהב עיסביה עליהן הדא
דתימא בבקעה אבל בהרים וטרשים וטיבו השב ליה :

דף ח,ב פרק ג הלכה ו משנה אין בונין מדריגות על פי
גיאות ערב שביעית משפסקו הגשמים מפני שהוא
מתקנו לשביעית אבל בונה הוא בשביעית משפסקו
גשמים מפני שהוא מתקינו למוצאי שביעית ולא יסמוך
בעפר אבל עושהו חייץ כל אבן שהוא יכול לפשוט את
ידיו וליטלה הרי זו תינטל :

דף ח,ב פרק ג הלכה ו גמרא רבי קריספא בשם רבי
יוחנן חנני בן גמליאל באיסור שני פרק'י היא מתניתא

תני רבי יהודה ורבי נחמיה אוסרין לא באיסור ב' פרקים וכא באיסור ב' פרקים ר' שמאי בעי אם באיסור שני פרקים בהדא תנינן לחרוש מותר ולבנות אסור

דף ט,א פרק ג הלכה ו גמרא אלא בהיתר שני פרקים אם בהיתר שני פרקים בהדא תנינן אבל בונה הוא בשביעית משפסקו הגשמים מפני שהוא מתקינן למוצאי שביעית אמר רבי מנא יאות אמר רבי שמאי הדא קמייתא לחרוש מותר מפני שהוא מתקינן למוצאי שביעית לבנות אסור מפני שהוא מתקינן לשביעית מתניתא לא אמרה כן אלא אבל בונה הוא בשביעית משפסקו הגשמים מפני שהוא מתקינן למוצאי שביעית לא יסכך בעפר אבל עושהו חייץ מהו חייץ חייץ לה כמה דתימר (יחזקאל יג) והוא בונה חייץ:

דף ט,א פרק ג הלכה ז משנה אבני כתף באות מ"מ והקובלין מביאין מ"מ ואילו הן אבני כתף כל שאינה יכולה לינטל באחת יד דברי ר"מ רבי יוסי אומר אבני כתף כשמן כל שהן ניטלות שלוש או שתיים על הכתף הבונה גדר בינו ובין ר"ה מותר להעמיק עד הסלע מה יעשה בעפר צוברו ברשות הרבים ומתקיננו דברי רבי יהושע רבי עקיבה אומר כדרך שאין מקלקלין ברשות הרבים כך לא יתקן מה יעשה בעפר צוברו בתוך שדהו כדרך המזבלין וכן החופר בור ושיח ומערה:

דף ט,א פרק ג הלכה ז גמרא אבני כתף באות מ"מ אפ"י מתוך שלו והקובלין מביא מ"מ אפילו פחות מאבני כתף רבי חייא בשם ר"י לא שנו אלא בינו לבין ר"ה הא בינו לבין חבירו אסור בשביעית אבל במועד אפ"י בינו לבין ר"ה אסור בפירצה שהיא סגה את העפר אבל בפירצה שאינה סגה את העפר מותר לגודרה בשביעית ותני כן כל פירצה שהיא סגה בעפר אסור לגודרה בשביעית ושאינו סגה את העפר מותר לגודרה בשביעית שאינה מכשלת את הרבים אבל אם היתה מכשלת הרבים אע"פ שאינה סגה את העפר מותר

לגודרה בשביעית כתיב (תהילים ג) ושם דרך אראנו
בישע אלהים שנייא היא הכא שהוא תיקון וסופו
לקילקול דאמר ר"ש בן לקיש שאול לא זכה

דף ט,ב פרק ג הלכה ז גמרא למלוכה אלא ע"י שהיה
זקיננו מדליק נר לרבים נקרא שמו נר כתוב אחד אומר
ונר הוליד את קיש וכתוב אחד אומר וקיש בן אביאל
והלא אביאל היה שמו אלא ע"י שהיה זקיננו מדליק נר
לרבים נקרא שמו נר רבי אבין בעי עד שלא פסקו עובדי
עבודה מהו לצבור עפר בתוך שדהו כדרך המזבלין:

מסכת שביעית פרק ד

דף ט,ב פרק ד הלכה א משנה בראשונה היו אומרים
מלקט אדם עצים ואבניי ועשבים מתוך שלו כדרך
שהוא מלקט מתוך של חבירו את הגס הגס ומשרבו
עוברי עבירה התקינו שיהא זה מלקט מתוך של זה וזה
מלקט מתוך של זה שלא בטובה ואין צריך לומר
שיקצץ להן מזונות:

דף ט,ב פרק ד הלכה א גמרא בראשונה היו אומרים
כו' אמר רבי יונה הכין צורכה מיתני בראשונה היו
אומרים מלקט אדם עצים ועשבים מתוך שלו את הגס
הגס כדרך שהוא מלקט בשל חבירו בין דקים וגסים
נחשדו להיות מלקטין דקים והן אומרים בגסין ליקטנו
התקינו שיהא זה מלקט מתוך של זה וזה מלקט מתוך
של זה שלא בטובה נחשדו להיות מלקטין בטובה והן
אומרין שלא בטובה ליקטנו התקינו שיהו מביאין מן
הקרוב ומן המצוי אמר רבי זעירא ראשונה ראשונה
מתקיימים היתה בהמתו שם בהמתו מוכחת עליו
היתה כירתו שם כירתו מוכחת עליו ליקט בגסין מהו
שיחזיר וילקט מן הגסים שבדקים אם אמר את כן אף
הוא מלקט כל שדהו בשביעית היתה שדהו מליאה גסין
תרתין מתניין חדא אמרי שדי וחדא אמרה אסור
המסקל שדהו נוטל את העליונים ומניח את הנוגעות

בארץ הדא אמרה שדי איזהו המודל אחת או שתיים
הדא אמרה אסור אף במועד כן אשכח תני מלקט אדם
עצים ועשבים מתוך שלו את הגס הגס כדרך שהוא
מלקט מתוך של חבירו בין דקין בין גסין בשביעית אבל
לא במועד אף באבנים כן אשכח תני אף באבנים

דף י, א פרק ד הלכה א גמרא הלב יודע אם לעקל אם
לעקלקלות רבי יוסי בשם מנחם רבי עקיבה עבד
כשיטתיה חמא חד איזמר כרמא אי"ל ולית אסור אי"ל
לעקלין אנא בעי הלב יודע אם לעקל אם לעקלקלות :

דף י, א פרק ד הלכה ב משנה שדה שנתקווצה תיזרע
למוצאי שביעית שניטיבי או שנידיירה לא תזרע
למוצאי שביעית שדה שניטייבה ב"ש אומרים אין
אוכלין פירותיה בשביעית וב"ה אומרים אוכלין ב"ש
אומרים אין אוכלין פירות שביעית בטובה ובית הלל
אומרים בטובה ושלא בטובה רבי יהודה אומר חילוף
הדברים זה מקולי ב"ש ומחומרי ב"ה :

דף י, א פרק ד הלכה ב גמרא שדה שנתקווצה כו' תמן
אמרין בשניטלו קוציה ורבנן דהכא אמרין בשחריש על
דעתייהו דרבנן דהכא איזהו הטיוב כל העם חורשין
פעם א' והוא חורש שני פעמים וכא כן אמר רבי יוסי
ב"ר בון תמן אין המלכות אונסת ברם הכא המלכות
אונסת בראשונה כשהיו המלכות אונסת הורי רבי ינאי
שיהו חורשין חרישה ראשונה חד רשיעא הוה אני עבר
חמיתון דמיין קובעתא אמר לון האיסטו שרא לכון
מירדי שרא לכון דמיין קובעתה אמר רבי יעקב בר זבדי
קומי רבי אבהו לא כן אמר רבי זעירא ורבי יוחנן בשם
רבי ינאי רבי ירמיה רבי יוחנן בשם ר"ש בן יוצדק נמנו
בעליית בית נתזה בלוד על כל התורה מניין אם יאמר
עכו"ם לישראל לעבור על אחת מכל מצות האמורות
בתורה חוץ מעבודה זרה וגילוי עריות ושפיכת דמים
יעבור ולא יהרג הדא דתימר בינו לבין עצמו אבל
ברבים אפילו מצוה קלה לא ישמע לו כגון לולינוס
ופפוס אחיו שנתנו להם מים בכלי זכוכית צבועה ולא

קיבלו מהן אמר לא מתכוין משמדתכון ולא איתכווין
אלא מיגבי ארנונין כמה הם רביס רבנין דקיסרין אמרי
עשרה דכתיב

דף י, ב פרק ד הלכה בגמרא (ויקרא כג) ונקדשתי בתוך
בני ישראל רבי אבונה זעירא חמנוניה פרי חורי חמרא
בשבתא רבי יונה ורבי יוסי הורין מפי לארסקינס
בשובתא אמר רבי מנא קשיתי קומי רבי יונה אבא לא
כן אמר רבי זעירא רבי יוחנן בשם רבי ינאי רבי ירמיה
רבי יוחנן בשם ר"ש בן יוצדק נמנו בעליית בית נתזה
בלוד על כל התורה כולה מניין אם יאמר עכו"ם
לישראל לעבור על אחת מכל מצות האמורות בתורה
חוץ מן העבודה זרה וגילוי עריות ושפיכת דמים יעבור
ולא יהרג הדא דתימא בינו לבין עצמו אבל ברביס
אפילו מצוה קלה לא ישמע לו כגון לוליינוס ופפוס
אחיו שנתנו להם מים בכלי זכוכית צבועה ולא קיבלו
מהן אמר לא אתכווין משמדתון ולא אתכווין אלא
מיכל פיתא חמימה כמה הם רביס רבנן דקיסרין
אמרין עשרה דכתיב (שם) ונקדשתי בתוך בני ישראל
רבי אבונה בעי קומי רבי אימי עכו"ם מהו שיהו מצווין
על קידוש השם א"ל ונקדשתי בתוך בני ישראל ישראל
מצווין על קידוש השם ואין העכו"ם מצווין על קידוש
השם ר' נסא בשם ר' אלעזר שמע להן מן הדא
(מלכים ב ה) לדבר הזה יסלח ה' לעבדך וגוי ישראל
מצווין על קידוש השם ואין העכו"ם מצווין על קידוש
השם רבי אבא בר זמינא הוה מחייט גבי חד ארמאי
ברומי אייתי ליה בשר דנבילה א"ל אכול אמר ליה לינא
אכיל א"ל אכול דלכן אנא קטילנא לך א"ל אין בעית
מיקט קטיל דנא לינא מיכל בשר דנבלה א"ל מהן מודע
לך דאילו אכלת הוינא קטיל לך או יהודיי יהודיי או
ארמאי ארמאי אמר ר' מנא אילו הוה ר' אבא בר זמינא
שמע מיליהון דרבנן מיכל הוה: טייבה ומת בנו מהו
שיהא מותר לזורעה ר' יעקב בר אחא ר' אימי בשם רבי
יוסי בי ר' חנינא טייבה ומת בנו מותר לזורעה טייבה
ומכרה אסור לזורעה עבר וזרעה מותר שלא גזרו אלא

על הגדר שהוא יכול לעמוד בו טייבה בזמן הזה מהו רבי ירמיה סבר מימר שרי אמר ר' יוסי ולא שמיע רבי ירמיה שהוא לוקה לא שמיע שהוא פסול מן העדות חזר ואמר אין דהוא שמיע אלא כאינש דשמע מילה ומקשי עלה אמר רבי חזקיה אתותבת קומי רבי ירמיה דאמר וכי אין זה בית דין עמד וביטל חייליה דרבי ירמיה מן הדא בת ישראל שבאת להדליק מן הכהנת טובלת את הפתילה בשמן שריפה ומדלקת רבי חונא בשם דבית רבי ינאי שעת משלחת זאבים היתה ולא עמד בית דין וביטל כמה דתימר תמן לא עמד בית דין וביטל וכא לא עמד בית דין וביטל ודכוותה מאימתי אדם זוכה בפירותיו בשביעית ר' ירמיה סבר מימר משיתנם בתוך כליו רבי יוסי סבר מימר אפילו נתנם לתוך כליו לא זכה בהו דהוא סבר דאינון דידיה ולית אינון דידיה כהדא רבי טרפון ירד לאכול קציעות מתוך שלו שלא בטובה כבית שמאי

דף יא, א פרק ד הלכה ב גמרא חמוני סנטוריה ושרון חבטון עלוי חד חמא גרמיה בסכנה אמר לון בחייכון אמרין גו בייתי דטרפון עתדין ליה תכריכין כד שמעון כן אישתטחון על אפיהון אמרין ליה רבי שרי לן אמר לון ייתי עלי על כל חוטרא וחוטרא דהוה נחית עלי הוינא שרי לכון על קדמייא באילין תרתין מילייהו נהג רבי טרפון כב"ש וסכין כחדא ובקריאת שמע ר' אבהו בשם רבי חנינא בן גמליאל כל ימיו של ר' טרפון היה מתענה על הדבר הזה ואמר אוי לי שנתכבדתי בכתרה של תורה :

דף יא, א פרק ד הלכה ג משנה חוכרין גידין מן העכו"ם בשביעית אבל לא מישראל ומחזיקים ידי עכו"ם בשביעית אבל לא ע"י ישראל ושואלין בשלומן מפני דרכי שלום :

דף יא, א פרק ד הלכה ג גמרא רבי חייא רבי אימי חד אמר חרש בה טבאות ואנא נסב לה מנך בתר שמיטתא וחרנא אמר אישר מאן דאמר חרוש בה טבאות ואנא

נסב לה מינך בתר שמיטתא מהו שואלין בשלומן אישר מ"ד אישר מהו שואלין בשלומן ישראל שלום עליכם דלמא רבי חיננא בר פפא ורבי שמואל בר נחמן עבדון על חד מחורשי שביעית אמר ליה רבי שמואל בר נחמן אישר א"ל רבי חיננא בר פפא לא כן אולפן רבי (תהילים קכט) ולא אמרו העוברים מכאן שאסור לומר לחורשי שביעית אישר א"ל לקרות אתה יודע לדרוש אין אתה יודע ולא אמרו העוברים אלו עובדי כוכבים שהן עוברין מן העולם ולא אמרו לישראל ברכת ה' עליכם מה ישראל אומרים ברכנו אתכם בשם ה' לא דייכם כל הברכות הבאות לעולם בשבילנו ואין אתם אומרים לנו בואו וטלו לכם מן הברכות הללו ולא עוד אלא שאתם מגלגלין עלינו פיסים וזימיות גולגליות וארנוניות הורה רבי אימי לרדות עמו :

דף יא, א פרק ד הלכה ד משנה המידל בזיתים ב"ש אומרים יגום וב"ה אומרים ישרש ומודים במחליק עד שיגום ואיזהו המידל א' או שנים המחליק ג' זה בצד זה במה דברים אמורים מתוך שלו אבל מתוך של חברו אף המחליק ישרש המבקיע בזיתים לא יחפהו בעפר אבל מכסהו באבנים או בקש אין קוצצין בתולת שקמה בשביעית מפני שהיא עבודה רבי יהודא אומר כדרכו אסור אלא או מגביה עשרה טפחים או גומס מעם הארץ :

דף יא, א פרק ד הלכה ד גמרא המידל בזיתים מהו המידל נוטל אחד ומניח שנים או נוטל שנים ומניח א' תני דבית רבי נוטל א' ומניח שנים והא תנינן המחליק בגפנים שלשה זה בצד זה הא מידל נוטל שנים ומניח א' אמר רבי יונה מתניתא במידל בה בתחילה ומה דתני דבית רבי במידל מכבר אין מציתין את האור באישת של קנים מפני שהיא עבודה רשבי"ג מתיר וכן בחולות רבן שמעון בן גמליאל אומר אפילו בתוך שדה מותר ובלבד שלא יסמוך את המענה תני אבא שאול אומר מבדין בחרשים וגומס עם הארץ ובלבד שלא יקוץ בקורדם אין בודקין את הזרעים באדמה בעציץ אבל

בודקין אותן בגללים בעציץ ושורין אותן בשביעית
למוצאי שביעית ומקיימין את האלווי בראש הגג ולא
משקין אותן

דף יא, ב פרק ד הלכה ד גמרא אין תולין תוכין בתאנה
כיצד הוא עושה מייתי יחור מתאנה שטר ותולה בה
ואמר לה הדא עבדת ואת לית את עבדת ולא כן תנא
אילן שהוא מנבל פירותיו סוקרין אותו בסקרא
ומטעינן אותו אבנים ומבהתין ליה דיעבוד אמר תמן
דלא יתן פירותיו והכא דיעבוד לכתחילה אין מרכיבין
דקלים מפני שהיא עבודה שלא תאמר הואיל וחזי
רובה שרי הוא לפום כן צריך מימר אסור משלשה ועד
תשעה היא מתניתא :

דף יא, ב פרק ד הלכה ה משנה המזנב בגפנים והקוצץ
בקנים רבי יוסי הגלילי אומר ירחיק טפח ור' עקיבה
אומר קוצץ כדרכו בקרדום במגיל ובמגירה ובכל מה
שירצה אילן שנפשח קושרין אותו בשביעית לא שיעלה
אלא שלא יוסיף :

דף יא, ב פרק ד הלכה ה גמרא תני הקוצץ בקנים ר'
יודה אומר מקום שנהגו לקוץ יתוק לתוך יקוץ ומגביה
טפח וקוצץ הקוצץ בקורות לא יהא מחליק ומדריג
ומדריג ומחליק אלא מתכווין שיהא קציצתן שווה תני
רשב"ג אומר מקום שנהגו להחליק ידריג לדרג יחליק
וגומם עם הארץ ובלבד שלא יקום בקורדס ר' יוסי
הגלילי כב"ש ורבי עקיבה כב"ה וכן אתינן מתניתין ר"י
כב"ש ור"ע כב"ה אלא רבי יוסי הגלילי חשש לעבודת
הארץ :

דף יא, ב פרק ד הלכה ו משנה מאימתי אוכלין פירות
האילן בשביעית הפגין משהזריחו אוכל בהן פתו בשדה
ביחילו כונס לתוך ביתו וכן כיוצא בהן בשאר שני שבוע
חייבין במעשרות הבוסר משהביא מים אוכל בו פיתו
בשדה הבאיש כונס לתוך ביתו וכן כיוצא בו בשאר שני
שבוע חייבין במעשרות :

דף יא, ב פרק ד הלכה ו גמרא מהו בחילו רבי חייא בר בא אמר חייתה כמה דאת אמר (זכריה יא) וגם נפשו בחלה בי

דף יב, א פרק ד הלכה ו גמרא כתיב (ויקרא כה) ולבהמתך ולחיה אשר בארצך תהיה כל תבואתה לאכול רחב"ב אמר שתי תבואות אחת מן הבית ואחת מן השדה וכתוב (שם) מן השדה תאכלו את תבואתה. רבי יוסי בן חנינא בעי פגין מהו לעשות מהן מלוגמא מאחר שהוא אוכל בהן פתו בשדה יהא אסור או מאחר שהוא מכניסן לתוך הבית יהא מותר תמן תנינן הפגין והבוסר ר"ע אומר מטמא טומאה אוכלין ר"י בן נורי אומר משבאו לעונת המעשרות תני כאן מיד ולית כאן מיד רבי חנניא בשם ר"ל בפגי תאנים היא מתניתא הא בשאר כל הפגין אינן מטמאין טומאת אוכלין עד שיבאו לעונת המעשרות אמר ר"י מתניי אמרה כן הפגין משיזריחו אוכל בהן פתו בשדה ר' פדת בשם ר"י הכל מודין בשביעית הכל מודים חברייא אמרין שאינן מטמאין טומאת אוכלין הקור כעץ לכל דבר אלא שהוא נלקט בכסף מעשר וכפניות לאוכלין ונפטרין מן המעשרות דרש רבי יודה בן פזי בבית מדרש הקור אין קדושת שביעית חלה עליו רבי יוסה מפקדין על שואלייה אמרין לון מן לכון מימר כן והוון אמרין הוא אמר לן רבי יוסה מתניתא פליגא על רבי יודה בן פזי ומסייע לן דתני הפגין של שביעית אין שולקין אותן ובמסוייפות מותר מפני שהוא מלאכתן קור וכפניות הרי הן כעץ וכן אנו אומרין ועץ אסור לשולקו אלא בגין דקדושת שביעית חלה עליו לפום כן צריך מימר אסור גבי בוסר מה אית לך מימר אמר רבי אבון שכן דרך הקיהות אוכלות אותו :

דף יב, ב פרק ד הלכה ז משנה ז זיתים שהכניסו רביעית לסאה פוצע ואוכל בשדה הכניסו חצי לוג כותש וסך בשדה הכניסו שליש כותש בשדה וכונס לתוך ביתו וכן כיוצא בזה בשאר שני שבוע חייבין במעשרות ושאר כל פירות האילן כעונתן למעשרות כך עונתן לשביעית :

דף יב,ב פרק ד הלכה ז גמרא זיתים שהכניסו רביעית לסאה מהו שליש לוג מתניתא שהן עושין שלושה לוגין לסאה כתיב (ויקרא כה) כי יובל היא קודש תהיה לכם וגוי' מה היא קודש אף תבואתה קודש רבי יוסי בן חנינא מנשק לכיפתא דעכו עד כה היא ארעא דישראל ר"ז עבד ירדנא במנוי רבי חייא בר בא מתעגל בהדא אליסוס דטבריא ר"ח רבא מתקל כיפי רבי חנניא מתקל גושייא לקיים מה שנאמר (תהילים סב) כי רצו עבדיך את אבניה ואת עפרה יחוננו :

דף יב,ב פרק ד הלכה ח משנה מאימתי אין קוצצין את האילן בשביעית ב"ש אומרים כל האילן משיוציא וב"ה אומרים החרובים משישלשלו והגפנים משיגרעו והזיתים משיניצו ושאר כל האילן משיוציא וכל האילן כיון שבא לעונת המעשרות מותר לקוצצו וכמה יהא בזית ולא יקצנו רובע רשב"ג אומר הכל לפי הזית :

דף יב,ב פרק ד הלכה ח גמרא תני רבי חנינא בר פפא חרובין שלשולן היא חנטן גפנים משיגרעו אמר רבי יונה משיזחילו מים כמה דאת אמר (איוב לו) כי יגרע נטפי מים יזוקו מטר לאידו זיתים משיניצו אמר ר' יונה משהכניסו רובע מה רובע נץ או רובע זיתים אמר רבי יונה לאי דו נץ שהוא עושה רובע זיתים אמר רבי יונה כתיב (דברים כח) כי ישל זיתיך חד לתלת מאה וארבעין קיים בה א"ר יונה כתיב (יואל ב) כי עץ נשא פריו מגיד שלא נשא פריו בעולם הזה וגפן ותאינה נתנו חילם מגיד שלא נתנו חילם בעה"ז א"ר יונה בשם ר' חמא בר חנינא המת בשבע שני גוג אין לו חלק לעתיד לבא סימנא דאכיל פרוטגמיא אכיל משתיתא שמע רבי יוסי ואמר ויאות עד כדון אית תותבה לעלמא דאתי רבי יונה בשם חייא בר אשי עתידין הן חבירין להתייגע מבתי

דף יג,א פרק ד הלכה ח גמרא כנסיות לבתי מדרשות מה טעם (תהילים פד) ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלהים בציון רבנן דקיסרין אמרי קטני עכו"ם

וחיילותיו של נ"נ לא חיינ ולא נידונין ועליהן הוא אומר (ירמיהו נא) וישנו שנת עולם ולא יקיצו מאימתי קטני ישראל חיינ רבי חייה רובה ור"ש ברבי חד אמר משיוולדו וחד אמר משידברו מ"ד משיוולדו (תהילים כג) יבאו ויגידו צדקתו לעם נולד כי עשה מ"ד משידברו (שם) זרע יעבדנו יסופר לה' לדור תני בשם ר"מ משהוא יודע לענות אמן בבית הכנסת מ"ט (ישעיהו כו) פתחו שערים ויבוא גוי צדיק שומר אמונים. תמן אמרי משימולו (תהילים פה) נשאתי אימך אפונה ורבנן דהכא אמרין משיוולדו (שם) ולציון יאמר איש ואיש יולד בה והוא יכוננה עליון רבי אלעזר אומר אפי' נפלים מה טעם (ישעיהו מט) ונצורי ישראל להשיב ונצירי ישראל להשיב:

מסכת שביעית פרק ה

דף יג,א פרק ה הלכה א משנה בנות שוח שביעית שלהן שנייה שהן עושות לשלוש שנים רבי יהודא אומר הפרסאות שביעית שלהן מוצאי שביעית שהן עושות לשתי שנים אמרו לו לא אמרו אלא בנות שוח:

דף יג,א פרק ה הלכה א גמרא מהו בנות שוח פיטריה מה בכל שנה ושנה הן עושות או אחת לשלוש שנים בכל שנה ושנה הן עושות אין שאין פירותין מגמרין אלא לאחר שלוש שנים כיצד הוא יודע רבי יונה אמר משיקשר עליו חוט תני שמואל תוחב בהן קיסמין תני רבן שמעון בן גמליאל אומר אילן שחנט קודם חמשה עשר בשבט מתעשר לשעבר לאחר חמשה עשר בשבט מתעשר לבא תני אמר רבי נחמיה בד"א באילן שהוא עושה שתי גורנות בשנה אבל באילן שהוא עושה גורן א' בשנה כגון זיתים ותמרים וחרובין אע"פ שחנטו קודם לזמן הזה הרי הן כלעתיד לבא אמר רבי יוחנן נהגו בחרובין כרבי נחמיה מותיב ר"ש קומי רבי יוחנן והא תנינן בנות שוח שביעית שלהם שנייה שהן עושות לשלש שנים על דעתך מה שעשו בשביעית יהו שביעית

והוא מקבל מיניה א"ר בון בר כהנא ותמיה אנא איך
היה מותיב ר"ש קומי רבי יוחנן והוא מקבל מיניה
ויתביניה אנא אמר חרובין ואת אמר בנות שוח אנא
אמר מנהג ואת אמרת הלכה אנא אמר ר' נחמיה ואת
אמר רבנן אלא היא חרובין היא בנות שוח היא מנהג
היא הלכה היא ר' נחמיה היא רבנן תמן אמרין אילן
שחנט קודם ראש השנה של עולם מתעשר לשעבר
ולאחר ר"ה של עולם מתעשר לבא התיב רבי יודן בר
פדיא קומי רבי יונה הרי חרובין הרי הן חונטין קודם
ר"ה של עולם והן מתעשרין לבא ולא שמיע דא"ר
חיננא בר פפא

דף יג, ב פרק ה הלכה א גמרא חרובין שלשולן היא
חנטן אמר רבי יסא הביא שלישי לפני ר"ה של עולם
מתעשר לשעבר אחר ר"ה של עולם מתעשר לבא התיב
ר' זעירא קומי ר' יוסא פעמים שהשנים מאפילות
ותמרים מטילות שאור אחר ר"ה של עולם והן
מתעשרות לשעבר א"ר זעירא לא מן דעתיה אמר הדא
מילתא אלא מן הדא רבי יוחנן ור"ש בן לקיש רבי יעקב
בר אחא בשם שמואל בר אבא הביא שלישי קודם ט"ו
בשבט מתעשר לשעבר אחר ט"ו בשבט מתעשר לבא
אמר ר"ז ויאות הרי אתרוג עקרתה חנטו ולא עקרתה
שנתו וכאן עקרת שנתו ולא עקרתה חנטו רבי בון בר
חייא בעי קומי רבי זעירא מעתה שלישי הראשון לשעבר
שלישי השני לבא א"ל שלישי הראשון קשה לבא מכיון
שהוא בא מיד הוא גדל אמר רבי בא באריס אומן יליף
לה רבי זעירא שמואל אמר שיתין יומין שיתא עליי
שיתא יומין שיתין עליי תני רשב"ג אומר מן צאת עלין
ועד הפגין נ' יום מן הפגין ועד השיתין הנובלות נ' יום
מן שיתין הנובלות עד התאינים נ' יום רבי אומר כולהן
ארבעים יום לקט תאנה ואינו יודע אימתי חנטה אמר
רבי יונה מונה מאה יומין למפרע אם חל לתוכן חמשה
עשר בשבט והוא יודע אימתי חנטה. אמרו לו והרי
עמד בטבריא והן עושות לשנה אחת אמר להן והרי
עמכם בציפורין והן עושות לשתי שנים :

דף יג, ב פרק ה הלכה ב משנה הטומן את הלוף בשביעית רבי מאיר אומר לא יפחות מסאתים עד גובה שלושה טפחים וטפח עפר על גביו וחכמים אומרים לא יפחות מארבעה קבין עד גובה טפח וטפח עפר על גביו וטומנו במקום דריסת בני אדם לוף שעברה עליו שביעית רבי ליעזר אומר אם לקטו העניים את עליו לקטו ואם לאו יעשה חשבון עם העניים רבי יהושע אומר אם לקטו עניים את עליו לקטו ואם לאו אין לעניים עמו חשבון לוף של ערב שביעית שנכנס לשביעית וכן בצלים הקיצונים וכן פואה של עידית ב"ש אומרים עוקרין אותן במארופות של עץ ובית הלל אומרים בקרדומות של מתכות ומודים בפואה של צלעות שעוקרין אותן בקרדומות של מתכות מאימתי מותר אדם ליקח לוף במוצאי שביעית רבי יהודה אומר מיד וחכמים אומרים משירבה החדש :

דף יג, ב פרק ה הלכה ב גמרא הטומן את הלוף עד כדון לוף בצלים א"ר יונה היא לוף היא בצלים אמר רבי יוסה מסתברא בבצלים אפילו פחות מכאן מותר דאינן שפין : לוף שעברה עליו שביעית כו' רבי אבהו בשם רבי יוחנן אתיא דרבי יהודה כרבי ליעזר ודרבי יוסי כרבי יהושע דתנינן תמן העניים אוכלין אחר הביעור אבל לא עשירים דברי רבי יהודה רבי יוסי אומר אחד

דף יד, א פרק ה הלכה ב גמרא עניים ואחד עשירים אוכלין אחר הביעור רבי אימי בעי קומי ר"י מתניי עד שלא גזרו על הספיחיי א"ל וכי בעליי היית סבר רבי אימי איסור ספיחים תורה א"ר ירמיה בעלי לוף שוטה היא מתניתא אייתי רב הושעיא מתניי דבר קפרא מן דרומא ותני עלי לוף ועלי בצלים אית לך מימר עלי בצלים השוטין מילתיי דר' ירמיי אמרה דבר שיש לו ביעור שנמצא בתוך דבר שאין לו ביעור יש לו ביעור מה עבד לה ר' ירמיה פתר לה בששיקף בעלין ר' יוסי פתר לה מתניתא לפני ר"ה השביעית נטעו לפני ר"ה השביעית עשה ביצים לפני שביעית ודיכנו בשביעית עקרו במוצאי שביעית אין תימר דיכון כעיקר כולו

לעניינים אין תימר אין דיכן כעיקור אין כולו לעניינים מספק יעשה חשבון עם העניינים רבי חזקיה פתר מתניי ערב ר"ה שביעית נטעו ערב ר"ה שביעית ועשה ביצה בתחילת שביעית ודיכנו בשביעית ועקרו בסוף שביעית אין תימר דיכון כעקור כולו לבעל הבית אין תימר אין דיכון כעקור אין כולו לבעל הבית לפיכך אין לעניינים עמו חשבון עשה בארץ שלש שנים נותן לעניינים רובע שתי שנים נותן לעניינים שליש שנה אחת נותן לעניינים מחצה רבי יוסה פתר מתניי לפני ר"ה שביעית רבי חזקיה פתר מתניי ערב ר"ה שביעית לוף של ערב שביעית כו' רבי בון בר חייא בעא קומי ר' זעירא אף בשאר

דף יד, ב פרק ה הלכה ב גמרא שני שבוע כן והא תני היתה שניי נכנסת לשלישי אינו מדכנו ואינו מונע ממנו מים בשביל שיהא מעשר היתה שלישית נכנסת לרביעית מדכנו ומונע ממנו מים בשביל שיהא מעשר עני הדא אמרה שדיכון כעיקור רבי יוסי בשם רבי לא תפתר שעקרון עד שלא צימחו: וכן בצלים הקיצונים קטינאי מודים בפיאה של צלעית פיטרה ותני עלה מקום שנהגו לחרוש יחרוש לנכש ינכש: מאימתי מותר אדם ליקח לוף כו'. מ"ט דרבי יודה גזרו על הלוף ולא גזרו על הירק מעתה אפילו בשביעית יהא מותר בטמון און קיימינן שלא ילך ויביא מן האיסור ויאמר מן הטמון הבאתי תני אמר ר' יודה מעשה שהיינו בעין כושין ואכלנו לוף על פי רבי טרפון במוצאי החג של מוצאי שביעית אמר לו רבי יוסי עמך הייתי ולא היה אלא מוצאי הפסח:

דף יד, ב פרק ה הלכה ג משנה אלו כלים שאין האומן רשאי למכרן בשביעית מחרישה וכל כליה העול והמזרה והדקר אבל מוכר הוא מגל יד ומגל קציר ועגלה וכל כליה זה הכלל כל שמלאכתו מיוחדת לעבודתו אסור לאיסור ולהיתר מותר היוצר מוכר חמש כדי שמן וחמש עשרה כדי יין שכן דרכו להביא מן ההפקר אם הביא יותר מכאן מותר ומוכר לעכו"ם

בארץ ולישראל בחו"ל בש"א לא ימכור לו פרה חורשת בשביעית ובית הלל מתירין מפני שיכול לשוחטה ומוכר לו פירות אפילו בשעת הזרע ומשאל לו סאתו אע"פ שהוא יודע שיש לו גורן ופורט לו מעות אע"פ שהוא יודע שיש לו פועלין וכולן בפירוש אסורה :

דף יד, ב פרק ה הלכה ג גמרא אילו כלים כו'. אמר רבי יונה כיני מתניתא אילו כלים שאין האומן רשאי למוכרן בשביעית לחשוד על השביעית סתמן מהו וממה דתני לאיסור ולהיתר מותר הדא אמרה סתמן מותר: היוצר מוכר כו'

דף טו, א פרק ה הלכה ג גמרא וחש לומר שמא החליף אמר רבי יונה ניכרית הן אלו של יין ואלו של שמן אמר רבי עולא אדרא דאילן חכימא ואדרא דאילין חכימא מוכר לעכו"ם בארץ ואפילו יותר מכאן ולישראל בחו"ל אפי' מן הקנוי בארץ: ב"ש אומרים כו'. תני המוכר שור לחבירו ונמצא נגחן רב אמר מקח טעות הוא ושמואל אמר יכול הוא מימיר לשחיטה מכרתיו לך מה אנו קיימין אם בשמכרו לאריס ד"ה לחרישה מכר אם בשמכרו לטבח ד"ה לשחיטה מכר אלא כי נן קיימין בשמכרו לסירסור רב אמר מקח טעות הוא שמואל אמר יכול הוא מימר לשחיטה מכרתיו לך מחלפא שיטתיה דרב מחלפא שיטתיה דשמואל דאיתפלגון מכרה לו ביובל עצמו רב אמר קנה ויוצא מידו ביובל שמואל אמר לא קנה מחלפא שיטתיה דרב תמן אמר קנה וכא הוא אמר לא קנה תמן ביובל מפורסם הוא ברם הכא מקח טעות הוא מחלפא שיטתי דשמואל תמן הוא אמר לא קנה וכא הוא אמר קנה לאיזה דבר מכרה לו לא לזריעה ברם הכא יכול הוא מימר ליה לשחיטה מכרתיו לך רב כב"ש ושמואל כב"ה רב כב"ש ושמואל כב"ה רב כב"ש לית אורחא משאתי תלתין יומין ויתין תלתלתי יומי לא מקח טעות ושמואל כב"ה ואפי' יסבור כב"ש לית אורחא דבר נשא מיכוס תורא רדייא ר' אחא רבי תנחום בר חייא בשם

ר' יוחנן השאיל לו סאתו ובא ומצאו מודד בה אינו
זקוק לו כ"ש במשכירה לו :

דף טו, א פרק ה הלכה ד משנה משאלת אשה לחבירת'
החשודה על השביעית נפה וכברה וריחיים ותנור אבל
לא תבור ולא תטחון עמה אשת חבר משאלת לאשת עם
הארץ נפה וכברה ובוררת וטוחנת ומרקדת עמה אבל
משתטיל את המים לא תגע אצלה שאין מחזיקין ידי
עוברי עבירה וכולן לא אמרו אלא מפני דרכי שלום
ומחזיקין ידי עכו"ם בשביעית אבל לא ידי ישראל
ושואלין בשלומן מפני דרכי שלום :

דף טו, א פרק ה הלכה ד גמרא רבי זעירא בעי קומי
רבי מנא מתניתא בסתם אבל במפרש לא א"ל וסתמו
לאו כפירושו הוא אני אומר נפה לספור בו מעות כברה
לכבור בה חול ריחיים לטחון בו סממנין תנור לטמון בו
אונין של פשתן רבי פינחס בעי במה קנסו במקום
שזורעין ואוכלין או במקום שזורעין ולא אוכלין

דף טו, ב פרק ה הלכה ד גמרא מה נפק מביניהון ראו
אותו לוקח מן הסירקי אין תימר במקום שזורעין
ואוכלין ראו אותו לוקח מן הסירקי אסור אין תימר
במקום שזורעין ולא אוכלין ראו אותו לוקח מן הסירקי
מותר רבי יוסי בר חנינא בעי על כל פרקא איתאמרת
או על הדה הלכתא איתאמרת רבנן דקיסרין בשם רבי
יודא בר סוטס מן מה דלא תנינן בגיטין אלא הדא
הלכתא הדא אמרה על הדא הלכתא אתאמרת תמן
תנינן נחתום שהוא עושה בטומאה לא לשין ולא עורכין
עמו ותני עלה לא בוררין ולא טוחנין ולא מרקדין עמו
והכא הוא אמר הכין אמר רבי לא כאן לחולין כאן
לתרומה אית לך מימר נחתום בתרומה חברייה אמרי
כאן בלותת וכאן בשאינו לותת מתניתא מסייע
לחברייא אבל משתטיל מים לא תגע אצלה שאין
מחזיקין ידי עוברי עבירה וכולן לא אמרו אלא מפני
דרכי שלום רבי חייא ורבי אימי חד אמר חרוש לה
טבאות ואנא נסב לה מנך בתר שמיטתא וחרנא אמר

איישר מאן דאמר טבאות מה שואלין בשלומן איישר
מאן דאמר לעכו"ם איישר מה שואלין בשלומן ישראל
שלום עליכם דלמא רבי חיננא בר פפא ור' שמואל בר
נחמני עברון על חד מחורשי שביעית אי"ל רבי שמואל
בר נחמן איישר אי"ל רבי חיננא בר פפא ולא כן אולפן
רבי (תהילים קכט) ולא אמרו העוברים ברכת ה' עליכם
שאסור לומר לחורשי שביעית איישר אי"ל לקרות אתה
יודע לדרוש אין אתה יודע ולא אמרו העוברים אלו
עובדי כוכבים שעוברין מן העולם ולא אמרו לישראל
ברכת ה' עליכם מה ישראל אומרת להן ברכנו אתכם
בשם ה' לא דייכם שכל הברכות הבאות לעולם
בזכותינו ואין אתם אומרים לנו באו וטלו לכם מן
הברכות האילו ולא עוד אלא שאתם מגלגלין עלינו
פיסים וזימות וגלגוליות וארנוניות:

מסכת שביעית פרק ו

דף טו,ב פרק ו הלכה א משנה שלש ארצות לשביעית
כל שהחזיקו עולי בבל מארץ ישראל עד גזיב לא נאכל
ולא נעבד כל שהחזיקו עולי מצרים מגזיב ועד הנהר
ועד אמנה נאכל אבל לא נעבד מן הנהר ומאמנה ולפנים
נאכל ונעבד:

דף טו,ב פרק ו הלכה א גמרא כתיב (דברים יב) אלה
החוקים והמשפטים אשר תשמרון לעשות בארץ בארץ
אתם חייבים לעשות ואי אתם חייבים לעשות בחוצה
לארץ עדיין אנו אומרים מצות שהן תלויות בארץ אינן
נוהגין אלא בארץ יכול אפילו מצות שאינן תלויות
בארץ לא יהו נוהגות אלא בארץ ת"ל (דברים יא)
השמרו לכם פן יפתה לבבכם וחרה אף ה' בכם וגומר
ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם מה אית
לך כגון תפילין ותלמוד תורה מה תפילין ותלמוד תורה
שאינן תלויות בארץ נוהגין בין בארץ בין בח"ל אף כל
דבר שאינו תלוי בארץ יהא נוהג בין בארץ בין בח"ל
מעתה משגלו יהו פטורין כתיב (נחמיה ח) ויעשו כל

הקהל הבאים מן השבי סוכות וישבו בסוכות כי לא עשו מימי ישוע בן נון ולמה ישוע רבי הלל בריה דרבי שמואל בר נחמן פגם הכתוב צדיק בקבר מפני כבוד צדיק בשעתו הקיש ביאתן בימי עזרא לביאתן בימי יהושע מה ביאתן בימי יהושע פטורים היו ונתחייבו אף ביאתן בימי עזרא פטורים היו ונתחייבו ממה נתחייבו רבי יוסי בר חנינא אמר מדבר תורה נתחייבו הדא הוא דכתיב (דברים ל) והביאך ה' אלהיך אל הארץ אשר ירשו אבותיך וירשתה הקיש ירושתך לירושת אבותיך מה ירושת אבותיך מדבר תורה אף ירושתך מדבר תורה והטיבך והרבך מאבותיך אבותיך פטורים היו ונתחייבו ואתם פטורים הייתם ונתחייבתם אבותיכם לא היה עליהם עול מלכות ואתם אע"פ שיש עליכם עול מלכות אבותיכם לא נתחייבו אלא לאחר ארבע עשרה שנה שבע שכיבשו ושבע שחילקו אבל אתם כיון שנכנסתם נתחייבתם אבותיכם לא נתחייבו עד שעה שקנו כולה אבל אתם ראשון ראשון קונה ומתחייב

דף טז, א פרק ו הלכה א גמרא א"ר אלעזר מאליהן קיבלו עליהן את המעשרות מה טעם (נחמיה ז) בכל זאת אנו כורתים אמנה וכותבים ועל החתום שרינו לוינו וכהנינו מה מקיים ר"א ואת בכורות בקרנו וצאנינו מכיון שקיבלו עליהן דברים שלא היו מחוייבים עליהן אפילו דברים שהיו מחוייבים עליהן העלה עליהן כאילו מאיליהן קבלו עליהן מה מקיים רבי יוסי ב"ר חנינא ובכל זאת מכיון שקיבלו עליהן בסבר פנים יפות העלה עליהן הכתוב כאילו מאיליהן קבלו עליהן מה מקיים ר"א מאבותיך פתר לה לעתיד לבא דאמר רבי חלבו שמעון בר בא בשם ר' יוחנן אבותיך ירשו ארץ של שבעת עממין ואתם עתידין לירש של עשר עממים תלתי חורנייתא אילן אינון את הקיני ואת הקניזי ואת הקדמוני ר"י אומר ערביי שלמיא נבטיא רבי שמעון אומר אסיא ואספמיא ודמשק ראביי אומר אסיא וקרתיגנא ותורקי רבי אומר אדום ומואב וראשית בני עמון מאבותיך אבותיך אע"פ

שנגאלו חזרו ונשתעבדו אבל אתם משאתי נגאלים עוד
אין אתם משתעבדין מה טעם (ירמיהו ל) שאלו נא וראו
אם יולד זכר כשם שאין הזכר יולד כך אתם משאתם
נגאלין עוד אין אתם משתעבדין המהלך מעכו לכזיב
מימינו למזרח הדרך טהורה משום ארץ העמים
וחייבת במעשרות ובשביעית עד שתוודע לך שהיא
פטורה משמאלו למערב הדרך טמאה משום ארץ
העמים ופטורה מן המעשרות ומן השביעית עד שתוודע
לך שהיא חייבת עד שהוא מגיע לכזיב רבי ישמעאל
בר"י משום אביו עד לבלב עכו עצמה מה היא רבי אחא
בר יעקב בשם רבי יאמי מן תרין עובדוי דרבי אנן ילפין
עכו יש בה א"י ויש בה ח"ל רבי הוה בעכו חמתון
אוכלין פיתא נקיי אמר לון מה אתון לתין אמרו ליה
תלמיד אחד בא לכאן והורה לנו על מי ביצים שאין
מכשירין סברין מימר ואנן שלקין ביעין ולתין במיהן
סברין מימר מי שלק של ביצים ולא אמר אלא מי
ביצים עצמן. אמר רבי יעקב בר אידי מאותה שעה גזרו
שלא יהא תלמיד מורה הורויה רבי חייא בשם רב הונא
תלמיד שהורה אפ"י כהלכתא אין הוראתו הורייה תני
תלמיד שהורה הלכה לפני רבו חייב מיתה תני בשם
ר"א לא מתו נדב ואביהו אלא שהורו בפני משה רבן
מעשה בתלמיד אי שהורה לפני רבי אליעזר רבו אמר
לאימא שלום אשתו אינו יוצא שבתו ולא יצא שבתו עד
שמת אמרו לו תלמידיו רבי נביא אתה אמר להן לא
נביא אנכי ולא בן נביא אנכי אלא כך אני מקובל שכל
תלמיד המורה הלכה בפני רבו חייב מיתה תני אסור
לתלמיד להורות הלכה בפני רבו עד שיהי רחוק ממנו
י"ב מיל כמחנה ישראל ומה טעם (במדבר לג) ויחנו על
הירדן מבית הישימות עד אבל השיטים וכמה הן י"ב
מיל כהדא רבי תנחום בר חייא הוה בחפי והוון שאלין
ליה והוא מורה שאלין ליה והוא מורה אמרין ליה ולא
כן אולפן רבי שאסור לתלמיד להורות הלכה לפני רבו
עד שיהא רחוק ממנו י"ב מיל כמחנה ישראל והא רבי
מנא רבן יתיב בציפורין אמר לון ייתי דלא ידעית מן
ההיא שעתה לא הורי רבי הוה בעכו חמי חד בר נש

סלוק מן כיפתא ולעיל א"ל ולית את בריה דפלן כהנא לא הוה אבוך כהן א"ל עיניו של אבא היו גבוהות ונשא אשה שאינה הוגנת לו וחילל את אותו האיש : תחומי א"י כל שהחזיקו עולי בבל פרשת חומת מגדול שיר ושינא דרור ושורא דעכו וקצירייה דגלילא וכברתה ובית זניתה וקובעייה ומילתא דכור ובירייה רבתא תפנית וספנתה מחרתה דייתיר וממציא דאבהתא וראש מי געתן וגעתן עצמה מי ספר ומרחשת ומגדול חרוב ואילים רבתא ונוקבתא דעיון ותיקרת ברכה רבא ובר סנגרא ותרנגולא עילאה דלמעלן מקיסרין וטרכונא דמתחם לבוצרה ומלח דזרכאי וגומרין ובית סבל וקנת ורפיח דחגרא ודרך הגדולה ההולכת למדבר חשבון ויבקא ונחלא דזרד ויגר שהדות' ורקס רגיעה וגניא דאשקלון אשקלון עצמה רבי יעקב בר אחא בשם רבי זעירא מן מה דתני גנייא דאשקלון הדא אמרה אשקלון כלחוץ רבי סימן בשם חולפייה רבי רבי ישמעאל ב"ר יוסי ובן הקפר נמנו על אויר אשקלון וטיהרוהו מפי רבי פינחס בן יאיר דאמר יורדין היינו לסירקייא של

דף טז, ב פרק ו הלכה א גמרא אשקלון ולוקחין חיטין ועולין לעירנו וטובלין ואוכלין בתרומתינו למחר נמנו עליה לפוטרה מן המעשרות משך רבי ישמעאל ב"ר יוסי את ידיו מסתמך על בן הקפר א"ל בני למה לא אמרת לי מפני מה משכת את ידך ממנו הייתי אומר לך אתמול אני הוא שטמאתי אני הוא שטהרתי ועכשיו אני אומר שמא נתכבשה מדבר תורה והיאך אני פוטר' מדבר תורה אימתי היא טמאה משום ארץ העמים אמר רבי סימון משתשהא הגזירה ארבעין יומין א"ר ירמיה ולא בטעות אנו מחזיקין אלא מיד היא טמאה משום ארץ העמים אמר רבי מנא לא כן אמר רבי יעקב בר אחא בשם רבי זעירא מן מה דתני גנייא דאשקלון הדא אמרה אשקלון כלחוץ וכי צור אינו אסור לילך שם והקונה שם אינו מתחייב דלא תסבור מימר אוף הכא כן לפיכך נמנו עליה לפוטרה מן המעשרות ר'

סימון ורבי אבהו הוון יתיבון אמרי הא כתיב (שופטים א) וילכוד יהודה את עזה ואת גבולה. ליתי עזה. את אשקלון ואת גבולה ליתי אשקלון. מעתה ההן נחל מצרים ליתי נחל מצרים אמר ריב"ל כתיב (שופטים יא) ויברח יפתח מפני אחיו וישב בארץ טוב זו סיסיתא ולמה נקרא שמו טוב שפטור מן המעשרות ר' אימי בעי ולא מבעלי סיסין הן סבר רב אימי כמי שנתכבשו דאמר רבי שמואל שלש פרסטיניות שלח יהושע לארץ ישראל עד שלא יכנסו לארץ מי שהוא רוצה להפנות יפנה להשלים ישלים לעשות מלחמה יעשה גרגשי פינה והאמין לו להקב"ה והלך לו לאפריקי (מלכים ב יח) עד בואי ולקחתי אתכם אל ארץ כארצכם זו אפריקי גבעונים השלימו (יהושוע י) וכי השלימו יושבי גבעון את ארץ ישראל שלושים ואחד מלך עשו מלחמה ונפלו מפני מה לא גזרו על אותו הרוח שבגדריקו ר' סימן בשם רבי יהושע בן לוי מפני שנוויה רע עד היכין רבי חנן בשם רבי שמואל בר רב יצחק עד נחל מצרים והרי עזה נויה יפה פשפשה אמר רבי יוסי שאלית לרבי אחא ושרא ר' זעירא הוה אזיל לחמתא דפחל והוה חמי גרמיה יהב מבר מדקלייא דבבל שלח שאול לר' חייא בר ווא לתרי בנוהי דר' אביתר דדמא אמרין ליה נהיגין כהנייא מטיא עד תמן כהנייא שאלון לר"י אהן חוטא דנייא אמר לון ר' יוחנן בשם ר' חוניה דברת חוורין נהגין כהניי מטיי עד דריי וההן חוטא דבוצרייא עד דפרדיסא אמר ר' אבהו יש עיירות של כותי שנהגו בהן היתר מימי יהושע בן נון והן מותרות רבי יוסי בעי מעתה לא יחושו כהנים על חלתן ואנן חמיין רבנן חששין אמר רבי יודה בן פזי לא בגין מילתא דאת אמרת אלא בדין דלא חלטתון מלכותא בידא רבי יוסי שמע דאתת אימין לבוצרה שאל לרבי יוחנן מהו לצאת א"ל אם

דף יז, א פרק ו הלכה א גמרא מפני סכנת דרכים צא אם משום כבוד אמך איני יודע אמר רבי שמואל בר רב יצחק עוד היא צריכה לרבי יוחנן אטרח עלוי ואמר אם

גמרת לצאת תבא בשלום שמע רבי ליעזר ואמר אין רשות גדולה מזו ר"ש בן לקיש שאיל לרבי חנינא הקונה בעמון ומואב מהו אמר ליה אני לא שמעתי מר"ח הגדול אלא מפרשת אשקלון ולחוץ וקשיא דהוא שאיל ליה הדא ואמר ליה הדא אלא בגין דלית רבי חנינא אמר מלה דלא שמע מן יומי ובגין דלא מפיקתיה ריקן בגין כן שאל ליה הדא ומגיב ליה הדא ר"ש בן לקיש אזיל לבוצרה אתון לגביה אמר ליה חמי לן בר נש דריש דיין סופר חזן עביד כל צורכינן חמי חד בבלייא א"ל חמית לך חד אתר טב אתא לגבי רבי יוחנן א"ל מן בבל לבבל אמר רבי יעקב בר אבא מן מה דאמר רבי יוחנן מן בבל לבבל הדא אמרה הקונה שם אינו מתחייב וכי צור אינו אסור לילך שם והקונה משם אינו מתחייב אשכח תני סימן לעמון ומואב ולא רץ מצרים שתי ארצות אחת נאכלת ונעבדת ואחת נאכלת ולא נעבדת סבר ר"י מימר את בצר במדבי שאל לר"ש בן לקיש בצר בוצרה רבי יצחק בר נחמן ר"ש בן לקיש שאל לרבי חנינא הקונה מעמון ומואב מהו אמר ליה קשיתה קומי רבי יסא לית עמון ומואב דמשה אמר רבי מנא קשיתה קומי רבי חגי לית עמון ומואב דמשה לית עמון ומואב דרבי אליעזר בן עזריה א"ר יוסי בר בון כתיב (במדבר יב) כי חשבון עיר סיחון מלך האמורי היא צריכה לרבי שמעון טהרה מיד סיחון ועוג אי לא טהרה אין תימר טהרה חייבת אין תימר לא טהרה פטורה א"ר תנחומא (דברים יב) החל רש לרשת את ארצו עשיתי את ארצו חולין לפניך רבי חונה בעי משרי ההן יבלונה אתא לגביה רבי מנא א"ל הא לך חתום ולא קיבל עילוי מיחתם למחר קם עמיה רבי חייא בר מדייא א"ל יאות עבדת דלא חתמת דרבי יונה אבוך הוה אמר אנטונינוס יהבה לר' תרין אלפין דשנין באריסות לפיכך נאכל אבל לא נעבד בסוריא ופטור מן המעשרות מפני שהיא כשדות עכו"ם. רב הונא אמר כיני מתניי מגזיב עד הנהר מגזיב עד אמנה תני איזו היא ארץ ואיזה הוא ח"ל כל ששופע מטורי אמנה לפני ארץ ישראל מטורי אמנה ולחוץ ח"ל הנסים

שבים את רואה אותן כאלו חוט מתוח מטורי אמנה עד נחל מצרים מהחוט ולפנים ארץ ישראל מהחוט ולחוץ חוץ לארץ רבי יודה אומר כל שהוא כנגד אי"י הרי הוא כא"י שנאמר (במדבר לד) וגבול ים והיה לכם הים הגדול וגבול שבצדדין מהן את רואה אותן כאלו חוט מתוח מקלפריא ועד ים אוקיינוס מחוט ולפנים אי"י מחוט ולחוץ ח"ל אמר רבי יוסטא בר שונם לכשיגיעו הגליות לטורי אמנה הן עתידות לומר שירה מה טעם (שיר השירים ד) תשורי מראש אמנה :

דף יז, א פרק ו הלכה ב משנה עושין בתלוש בסוריא אבל לא במחובר דשים וזורין ודורכין ומעמרין אבל לא קוצרים ולא בוצרים ולא מוסקין כלל אמר רבי עקיבה כל שכיוצא בו מותר בארץ עושים אותו בסוריא :

דף יז, א פרק ו הלכה ב גמרא עושים בתלוש בסוריא כו'. אמר רבי אבהו שלא יהו הולכים ומשתקעין שם בתלוש למה הוא מותר מן גו דו חמי רווחא קריב לא נפק רבי יוסי ב"ר בון בעי קומי רבי מנא מהו לטחון עם העכו"ם בארץ אי"ל מתניתא אמרה שהוא אסור דתנינן עושים בתלוש בסוריא אבל לא במחובר הא בארץ אפילו בתלוש יהא אסור מקום שהוא נאכל ולא נעבד מהו להשכיר בהמתו שם רבי לוי צובריא שאל לרבי יצחק ולרבי אימי ואסרון. רבי הושעיא

דף יז, ב פרק ו הלכה ב גמרא יהב לעממיא פריטין לא משום דהוא אסור אלא שלא ליחד בהמתו עם העכו"ם ומה נן קיימים אם בפירות ששית שנכנסו לשביעית אפילו בארץ מותר אם בפירות שביעית שיצאו למוצאי שביעית לחרוש מותר ולקצור אסור אלא כי אגן קיימין בפירות שביעית בשביעית רבי חנינא אזל לצור ואסר לון הדא אשקייתה שמע רבי יוסי ואמר ויאות והדא לא במחובר היא והא תנינן משקין בית השלחין במועד ובשביעית אמר רבי יודן לזרעים שבו רבי מנא בעי מעתה יהא מותר לחרוש להן :

דף יז,ב פרק ו הלכה ג משנה בצלים שירדו עליהם
גשמים וצימחו אם היו העלין שלהן שחורין אסורים
הוריקו הרי אלו מותרים רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר
אם אינן יכולין להתלש בעלין שלהן כנגד כן מוצאי
שביעית מותרין :

דף יז,ב פרק ו הלכה ג גמרא כיני מתניתא שחורין
אסורין וירוקין מותרין רבי יוסי בשם רבי יוחנן בצל
שעקרו ושתלו מכיון שהשחיר מתעשר לפי כולו רבי
חייא בשם רבי יוחנן בצל שעקרו ושתלו מכיון שהשריש
מתעשר לפי כולו ולא שנייא בין שעקרו בשביעית
ושתלו במוצאי שביעית בין שעקרו בשביעית רבי זירא
אמר מכיון שרבה עליו החרש מותר רבי לא רבי אימי
תרוויהון אמרין אסור מתניתא פליגא על רבי לא ועל
רבי אימי דתני זה הכלל שהיה ר"ש אומר משום רבי
יהושע כל דבר שיש לו מתירין כגון טבל ומע"ש והקדש
וחדש לא נתנו להן חכמים שיעור אלא מין במינו בכל
שהוא ושאינו במינו בנותן טעם וכל דבר שאין לו
מתירין כגון תרומה וחלה וערלה וכלאים נתנו להן
חכמים שיעור מין במינו ושלא במינו בנותן טעם
התיבון הרי שביעית הרי אין לה מתירין ולא נתנו לה
חכמים שיעור אמר להן לא אם אמרתם בשביעית
שאינה אוסרת כל שהו אלא בביעור אבל לאכילה בנותן
טעם מה עבדין לה רבי הילא ורבי אימי פתרון לה
בעירובין אבל בגידולין חומר הוא בגידולין דאמר רבי
זעירא בשם רבי יונתן בצל של כלאי הכרם שעקרו
ושתלו אפילו הוסיף כמה אסור שאין גידולי איסור
מעלין את האיסור מתניתא פליגא על רבי זעירא דתנינן
גידולי תרומה ותרומה וגידולי גידוליהן חולין אבל טבל
ומעשר ראשון וספיחי שביעית ותרומת מעשר
והמדומע והביכורין גדוליהן חולין ותני עלה במה
דברים אמורים בדבר שזרעו כלה אבל בדבר שאין זרעו
כלה גידולי גידולין אסורין מה עבד לה ר' זעירא פתר
לה בקדושת שביעית בביעור אבל לאכילה כיון שרבה
עליו החדש מותר רבי אבהו על לארבל ואתקבל גבי

אבא בר בנימין אתון ושאלין ליה באילין בוצלייא
והורי לון הדא דר' זעירא מכיון שרבה עליו החדש
מותר חמתון סמיכין עלוי אמר לון אני לא אמרתי אלא
במורכנין אמר רבי יודא בן פזי אנא ידע ראשה וסופה
כד דשמע רבי לא ורבי אימי פליגין שרע מינה :

דף יח, א פרק ו הלכה ד משנה מאימתי מותר אדם
ליקח ירק במוצאי שביעית משיעשה כיוצא בו עשה
הבכיר התיר האפל רבי התיר ליקח ירק במוצאי
שביעית מיד אין מוציאים שמן שריפה ופירות שביעית
מהארץ לחוצה לארץ אמר רבי שמעון בפירוש
שמוציאים לסוריא ואין מוציאים חוצה לארץ ואין
מביאים תרומה מחוצה לארץ אמר רבי שמעתי
בפירוש שמביאים מסוריא ואין מביאים מחוצה לארץ :

דף יח, א פרק ו הלכה ד גמרא בראשונה היה ירק אסור
בספרי ארץ ישראל התקינו שיהא הירק מותר בספרי
ארץ ישראל אעפ"כ היה אסור ליקח ירק במוצאי
שביעית מיד רבי התיר ליקח ירק במוצאי שביעית מיד
בר מן קפלוטא מה עבדין ליה ציפוראי אלבשוניה סקא
וקיטמא ואייתוניה קומי רבי אמרין ליה מה חטא דין
מן כל ירקא ושרא ליה לון עולא בר ישמעאל בשם רבי
חנינא רבי ורבי יוסי בר רבי יהודה נחתון לעכו
ואתקבלון גבי רבי מנא אמר להו רבי עשה לנו לפס אחד
של ירק עבד ליה קופד למחר אמר ליה עשה לנו לפס
אחד של ירק עבד לון תרנגולתא אמר רבי ניכר הוא זה
שהוא מפתח של שמואל אמר רבי יוסי בר רבי יהודה
אפילו מפתח של שמואל אינו ולמה עבד כן דו תלמיד
מן תלמידוי דרבי יודא דרבי יודא אמר הירק אסור
בספרי ארץ ישראל כד אתא לגביה תני לה עובדא א"ל
צריך הויתה עביד כוותין תמן תנינן מן הירק מותר
בירקות השדה שהוא שם לווי ותני עלה הנודר מן הירק
בשביעית אסור אף בירקות שדה תני רבי קריספא בשם
רבי חנניא בן גמליאל ואמר טעמא הדא דתימר עד שלא
התיר רבי להביא ירק מחוצה לארץ לארץ אבל
משהתיר רבי להביא ירק מחוצה לארץ לארץ היא

שביעית היא שאר שני שבוע רבי יוסי בר חנינא אמר עולשין חשובות הן לטמא טומאת אוכלין בשביעית הדא דתימר עד שלא התיר רבי אבל משהתיר רבי היא שביעית היא שאר שני שבוע הוון בעון מימר לא פליגין אשכח תני רבי יודה אמר עד גזיב ר"ש אומר עד אמנה תני פירות הארץ שיצאו חוצה לארץ מתבערין במקומן דברי ר"ש ר"ש בן אלעזר אומר מביאן לארץ ומבערן דכתיב (ויקרא כה) בארצך תהיה כל תבואתה לאכול אמר רבי יעקב בר אחא הורי רבי אימי כהן תניא קמיה לקולא אמר רבי הילא ובלבד שלא יעבירם ממקום למקום תמן תנינן אריסטון הביא בכורים מאספמיה וקיבלו ממנו ויביא תרומה אמר רבי הושעיא ביכורים באחריות בעלים תרומה אינה באחריות בעלים אם אמר את כן אף הן מרדפים אחריהם לשם:

מסכת שביעית פרק ז

דף יח, א פרק ז הלכה א משנה כלל גדול אמרו בשביעית כל שהוא מאכל אדם ומאכל בהמה וממין הצובעין ואינו מתקיים בארץ יש לו שביעית ולדמיו שביעית יש לו ביעור ולדמיו ביעור ואיזה זה עלה הלוף השוטה ועלה הרנדא העולשין והכרישין הרגילא ונץ החלב ומאכל בהמה החוחים והדרדין וממין הצובעין ספיחי איסטיס והקוצה יש להן שביעית ולדמיהן שביעית יש להן ביעור ולדמיהן ביעור עוד כלל אחר אמרו כל שהוא מאכל אדם ומאכל בהמה וממין הצובעין ומתקיים בארץ יש לו שביעית ולדמיו שביעית אין לו ביעור ולא לדמיו ביעור איזה זה עיקר הלוף השוטה ועיקר הרנדא הערקבלין והחלבצים והבוכריא ומן הצובעים הפואה והרכפא יש להן שביעית ולדמיהן שביעית אין להן ביעור ולדמיהן ביעור ר' מאיר אומר דמיהן מתבערין עד ר"ה אמרו לו להן אין ביעור קל וחומר לדמיהן קליפי רימון והנץ שלו קליפי אגוזים והגלעינין יש להן שביעית ולדמיהן שביעית הצבע צובע

לעצמו לא יצבע בשכר שאין עושין סחורה בפירות שביעית ולא בבכורות ולא בתרומות ולא בנבלות ולא בטריפות ולא בשקצים ולא ברמשים ולא יהא לוקח ירקות שדה ומוכר בשוק אבל הוא לוקט

דף יח, ב פרק ז הלכה א משנה ובנו מוכר על ידו לקח לעצמו והותיר מותר למוכרו לקח בכור למשתה בנו או לרגל ולא צריך לו מותר למוכרו צידי חיה עופות ודגים שנתמנה להן מינין טמאין מותר למוכרן ר' יהודה אומר אף מי שנתמנה לו לפי דרכו לוקח ומוכר ובלבד שלא תהא אומנתו לכך וחכמים אוסרין:

דף יח, ב פרק ז הלכה א גמרא צביעין לאדם מהו שיהא עליהן קדושת שביעית נישמענא מן הדא לכם כל שהוא צורך לכם ותני עלה כגון אכילה ושתיה וסיכה וצביעה יצאת מלוגמי שאינה אלא לחולין יצאת אלונתין שאינה אלא לתפילין רבי יונה בעי ולמה יצאת מלוגמא שאין עליה קדושת שביעית והתני דן וצר וזרע איסטיס שזורעין אותן במוצאי שביעית קדושת שביעית חלה עליהן מיי כדון לכם השוה לכולכם רבי יוסי בשם רבי לא שמע מן הדא תהיה אף להדלקי הנר ולצבוע בה צבע ולא נמצא מאבד את אוכלי בהמה תיפתר בצביעין לאדם אמר רבי מנא תיפתר באוכלי בהמה לאדם ולית שמע מיניה כלום צבעין לבהמה מהו שיהא עליהן קדושת שביעית נשמיענא מן הדא דעיקר הוורד ועיקר האנה ועיקר האוג אין בהן קדושת שביעית מיני כביסות מהו שיהא עליהן קדושת שביעית נשמיענא מן הדא היירעיןן והבורית והאוהל יש להן קדושת שביעית בשמים מהו שיהא עליהן קדושת שביעית נשמיענא מן הדא הפרח לבן והאורז אין עליהן קדושת שביעית חבריא אמרי דר"ש היא דר"ש אמר אין לקטף שביעית מפני שאינו פרי רבי שמואל בשם רבי אבהו תפתר דברי הכל היא בהדא נסורתא מיני אדלקות מה אית לך כגון ההן פקיעה וההן וורד תני בה תלת מילין עלין שלו יש להן שביעית ולדמיהן שביעית יש להן ביעור ולדמיהן ביעור פיקה שלו יש להן שביעית

ולדמיהן שביעית אין לו ביעור ולא לדמיהן ביעור עיקר
שלו אין לו שביעית ולא לדמיו שביעית אין לו ביעור
ולא לדמיו ביעור ר' ירמיה בעי קומי ר' אבהו מהו
לכבוש מן ההן וורד א"ל וכי יש לו מלאכה אחרת תני
רבי חייא אוכל אדם הוא הורי רבי מנא ארוסטי שרי
קיטריטון שרי מורקינטון שרי דרמינן שרי איטרוטירון
אסור דיומדין אסור ציפוריי שאלין לרבי אימי מהו
לחטן בחוטין אמר לו אתון אמרין בשם רבי חנינא עלי
קורקסייה שרי אמר רבי יאשיה לעובד' אמר רבי
יאשיה אין לך מיוחד לבהמה אלא חציר בלבד ושלקחו
לחטן מותר לחטן בו ותני חציר וכל שאר ירקות שלהן
לחטן בו מותר לחטין בהן חישב עליהן לאכל אדם
אסור להטן בהן תני בר קפרא מותר להטין ואסור בהן
ללוות מהן למה שיש עליהן קדושת שביעית ואוכלי
בהמה אין עליהן קדושת שביעית דאת אמר עושין מהן
מלוגמא לאדם אמר רבי יוסי שמעינן שעושין מהן
מלוגמא לאדם ושמעינן שמותר לסוחטן ולעשות מהן
סממנין לאדם תמן תנינן לולבי זרדין ושל עדל ועלי לוף
שוטה אין מטמאין טומאת אוכלין עד שימתיקו למה
שהן מרין ותורמסין לאו אינון מרין שנייא היא
תורמסין שעיקרו אוכל אדם לא צורכה דלא שמעינן
שאין קדושת שביעית חלה עליהן עד שימתיקו לא כן
אמר רבי יוסי ברבי חנינא עולשין חשובות הן לטמא
טומאת אוכלין בשביעית ואיתמר טעמא הדא אמרה
עד שלא התיר ר' להביא ירק מחוץ לארץ לארץ אבל
משהתיר רבי להביא ירק מחוצה לארץ לארץ היא
שביעית היא שאר שני שבוע וכא לא יהו חשובות עד
שיחשב עליהן ומצינו דבר בתחילה קדושת שביעית חל
עליהן ובסוף אין קדושת שביעית חלה עליו התיבון הרי

דף יט, א פרק ז הלכה א גמרא הסיאה והאיזוב
והקורנס שלקטן לעצים אין קדושת שביעית חלה
עליהן חישב עליהן לאוכלין קדושת שביעית חלה עליהן
אמר רבי חנניה שכן אם לקטן לכתחילה לאוכלין
קדושת שביעית חלה עליהן מיד הסיאה צרתי איזוב

איזובא קורנית קורנית אמהו חלבצין ביצי נץ חלב. אמר להן רבי מאיר מחמיר אני בדמין מן העיקר שהשמן של שביעית מדליקין בו מכרו ולקח בהן שמן אין מדליקין בו רבי אימי בשם רבי יוחנן החליף שמן בשמן שניהם אסורים כיצד הוא עושה רבי חזקיה בשם רבי ירמיה מחליף שניהם של חולין החליף יין בשמן כמה דאת אמר יין אין סכין אותו ודכוותה שמן אין מדליקין החליף עליון בלולבין כמה דאת אמר עליון יש להן ביעור ודכוותיה לולבין יש להן ביעור החליף אוכלי אדם באוכלי בהמה כמה דתימר אוכלי אדם אין עושין מהן מלוגמא ודכוותה אוכלי בהמה אין עושין מהן מלוגמא והתנינן מוכרין אוכלי אדם ואוכלי בהמה ליקח בהן אוכלי אדם אבל לא אוכלי בהמה אוכלי בהמה ליקח בהן אוכלי בהמה וכ"ש אוכלי אדם ליקח בהן אוכלי בהמה והדא קניבתא דירקא מסקין ליה לאיגרא והיא יבשה מן גרמה ר"י בשם ר"ש בן יוצדק ביין עד הפסח בשמן עד העצרת ובגרוגרות עד הפורים רבי ביבי בשם רבי חנינא ובתמרין עד החנוכה רבי אילא בשם ר"ש בר ווא ר"י וחברותיה הוו יתבין מקשיין אמרי יש להן ביעור או אין להן ביעור עבר רבי ינאי אמרי הא גברא משאליניי אתו שאלוניה אמר להן כל דבר שדרכו לישור יש לו ביעור ושאין דרכו לישור אין לו ביעור ואלו מהן שדרכן לישור ומהן שאין דרכן לישור ושרע תניי מינה מהו לצבוע בטובת הנייה מן מה דתני השלשושית וחלבצין התגר עושה לעצמו הדא אמרה שאסור לצבוע בטובת הנייה כתיב (ויקרא ה) טמאים המה לכם מה ת"ל וטמאים יהיו לכם אלא אחד איסור אכילה ואחד איסור הניי כל דבר שאיסורו דבר תורה אסור לעשות בו סחורה וכל דבר שאיסורו מדבריהן מותר לעשות בו סחורה והרי חמור למלאכתו גדל והרי גמל

דף יט, ב פרק ז הלכה א גמרא למלאכתו הוא גדל רבי יהושעיא נסב ויהב בהדין מוריסי ר' חונא נסב ויהב בהדין חלתותא תני לא יהו חמשה מלקטין ירק וא'

מוכר אבל מוכר הוא שלו ושל חבירו חמשין אחין מלקטין ואחד מוכר על ידיהן א"ר יוסי ב"ר בון ובלבד שלא יעשו פליטר שלא יהא מזבין בה בכל שנה ואית דבעי מימר שלא יהא מזבין בהו בכל שעה תני החנווני שהיה מבשל ירקות בשביעית לא יהא מחשב שכרו על דמי שביעית אבל מחשב הוא על היין ועלה שמן ועל האבטלה ר' לא מפקיד לאילין חלטוריא לא תיהוון מחשבין אגריכון על משחא אלא על חיטיא: תמן תנינן א"ר יהודא אימתי בזמן שאין לו אומנות אלא הוא אבל יש לו אומנות שלא הוא הרי זה מותר היאך עבידא היה יושב ובטל ממלאכתו כל שני שבוע כיון שבאת שביעית התחיל מפשיט ידו ונושא ונותן בפירות עבירה אם יש עמו מלאכה אחרת כשר ואם לאו פסול אבל אם היה יושב ועוסק במלאכתו כל שני שבוע כיון שבא שביעית התחיל מפשיט ידו ונושא ונותן בפירות עבירה אע"פ שאין עמו מלאכה אחרת מותר רבי בא בר זבדא רבי אבהו בשם רבי לעזר הלכה כרבי יהודא דמתניי אקלס רבי בא בר זבדא דמר שמועה בשם זעיר מניה תני רבי יהודא לחומרא היאך עבידא היה יושב ועוסק במלאכתו כל שני שבועות ובשביעית התחיל ומפשיט את ידו לישא וליתן בפירות עבירה אם יש עמו מלאכה אחרת מותר ואם לאו אסור אבל אם היה עוסק במלאכתו כל שני שבועות כיון שבא שביעית התחיל ומפשיט ידו לישא וליתן בפירות עבירה אע"פ שאין עמו מלאכה אחרת אסור לא בדא רבי בא בר זבדא רבי אבהו בשם רבי לעזר הלכה כרבי יהודא מתניי אקלס רבי בא בר זבדא דמר שמועה בשם זעיר מיניה אוף הכא כן אמר רבי יוסי ב"ר בון תמן אין המלכות אונסת ברם הכא המלכות אונסת:

דף יט, ב פרק ז הלכה ב משנה לולבי זרדין והחרובי יש להן שביעית ולדמיהן שביעית יש להן ביעור ולדמיהן ביעור לולבי האלה והבוטנים והאטדים יש להן שביעית ולדמיהן שביעית אין להן ביעור ולא לדמיהן ביעור אבל לעלין יש להן שביעית מפני שהן

נושרין מאביהן הוורד והכופר והקטף והלוטי יש להן שביעית ולדמיהן שביעית ר"ש אומר אין לקטף שביעית שאינו פרי ורד חדש שכבשו בשמן ישן ילקט את הורד וישן בחדש חייב בביעור חרובי חדשים שכבשו ביין ישן וישינים בחדש חייב בביעור זה הכלל כל שהוא בני"ט חייב לבער מין בשאינו מינו ומין במינו כל שהוא שביעית אוסרת בכ"ש במינה ושלא במינה בני"ט:

דף יט, ב פרק ז הלכה ב גמרא בראשה דפירקא את אמרת אין אוכלין על העיקר וכא את אמר אוכלין על העיקר אמר רבי פינחס תמן אין סופן להקשות ברם הכא סופן להקשות מכיון שהקשו נעשו כאביהן תני וכולן שנכנסו מששית לשביעית ששית

דף כ, א פרק ז הלכה ב גמרא חוץ מן העדל מפני שהוא כירק רבי אבהו בשם רבי יוחנן לית כאן מששית לשביעית ששית אלא שביעית והתני הסיאה והאיזוב והקורנס שהובילו לחצר אבל אם היתה שניי נכנסת לשלישית שלישית מששית לשביעית ששית הכא את מני לחוריה וכא את מני לקומיה אמר רבי יוסי שלישית וששית אע"פ שאין בהן מע"ש יש בהן מעשרות שביעית אין בה מעשר כלל לא כן אמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן לית כאן מששית לשביעית ששית אלא שביעית מן ברשות בעלים ברם הכא ברשות עני הן מוטב ליתן ליה אחד בודאי ולא שנים בספק עלין שכבשו עם לולבין אית תניי תני בין אלו ובין אלו יש להן ביעור ואית תניי תני בין אלו בין אלו אין להן ביעור ואית תניי תני עלין יש להן ביעור לולבין אין להן ביעור מ"ד עלין יש להן ביעור לולבין אין להן ביעור רבן גמליאל

דף כ, ב פרק ז הלכה ב גמרא רבי פדת רבי יוסה בשם רבי יוחנן אתיא דר"ש כרבי יהושע דתנין תמן אמר רבי יהושע שמעתי שהמעמיד בשרף האילן ובשרף העיקרין מותר בשרף הפגין אסור מפני שהוא פרי אמר

רבי זעירא לרבי פדת כמה דתימא תמן הלכה כרבי יהושע וכא אמר הלכה כר"ש אמר רבי יונה ודמיה היא כל רבה קטף בטל על גבי שרפו אילן אינו בטל על גבי שרפו אוכלי בהמה קדושת שביעית חלה עליהן ואין קדושת ערלה חלה עליהן

דף כא, א פרק ז הלכה ב גמרא אמר רבי אבין אית לך חורי רבי יהושע אמר שמועה ור"ש בשם גרמיה אמר לה שרף פירי פגין ואין תימר שרף פירי עשה כן בתרומה אסור ואין תימר פגין פירי עשה כן בתרומה מותר למה שהניית תרומה מותרת והניית ערלה אסורה הכא את אמר ילקט את הורד וכא את אמר חייב בביעור רבי אבהו בשם רבי יוחנן תרין תניין אינון אמר רבי זעירא יכיל אנא פתר לההן ורדי בתרי תניין ורד חדש שכבשו בשמן ישן ורד של שביעית שכבשו בשמן של ששית וישן בחדש ורד שביעית שכבשו בשמן של שמינית:

מסכת שביעית פרק ח

דף כא, ב פרק ח הלכה א משנה כלל גדול אמרו בשביעית כל המיוחד לאוכל אדם אין עושין ממנו מלוגמא לאדם ואין צורך לומר לבהמה וכל שאינו מיוחד לאוכל אדם עושין ממנו מלוגמא לאדם ולא לבהמה וכל שאינו מיוחד לא לאוכל אדם ולא לאוכל בהמה חישב עליו אוכל אדם ואוכל בהמה נותנין עליו חומריא דם וחומרי בהמה חישב עליו לעצים הרי הן כעצים כגון הסיאה והאיזוב והקורנס:

דף כא, ב פרק ח הלכה א גמרא כלל גדול כו' רבי בון בר חייא בעי קומי ר"ז אוכלי אדם ואוכלי בהמה היו בפרשה מה חמית מימר אוכלי אדם אין עושין מהן מלוגמא ואוכלי בהמה עושים מהן מלוגמא א"ל (ויקרא כה) והיתה שבת הארץ לכם לאכלה מיעט מה מיעט אוכלי אדם אין עושין מהן מלוגמא ומיעט אוכלי

בהמה אמר רבי בון בר חייא כל מדרש שאתה דורש ושובר מדרש ראשון אין זה מדרש רבי יוסי לא אמר כן אלא והיתה שבת הארץ לכם לאכלה מיעוט לך ולעבדך ולאמתך מיעוט אחר מיעוט לרבות אוכלי אדם שאין עושין מלוגמא ורבה אוכלי בהמה כיי דרבי בון בר חייא כל מדרש שאתה דורש ושובר מדרש ראשון אין זה מדרש אמר רבי מתנייה כשמיעטתה אוכלי אדם מיעטתה ושריביתה אוכלי בהמה רביתה אוכלי בהמה מהו לעשות מהן צבועין לאדם מה אם אוכלי אדם שאין עושין מהן מלוגמא לאדם עושין מהן צבועין לאדם אוכלי בהמה שעושין מהן מלוגמא לאדם לא כל שכן שעושין מהן צבועין לאדם מיני מלוגמיות מהו לעשות מהן צבועין לאדם מה אם אוכלי אדם שאין עושין מהן מלוגמא לאדם עושין מהן צבועין לאדם מיני מלוגמיות שעושים מהן מלוגמא לאדם לא כל שכן שיעשה מהן צבועין לאדם לא צורכה דלא אוכלי אדם מהו לעשות מהן צבועין לבהמה כמה דאת אמר באוכלי אדם שאין עושין מהן מלוגמא לאדם עושין מהן צבועין לאדם ודכוותה אוכל בהמה שאין עושין מהן מלוגמא לאדם עושין מהן צבועין לאדם עושין מהן צבועין לבהמה עושין מהן צבועין לבהמה אמר רבי יוסי מפני מה אוכלי אדם אין עושין מהן צביעה לאדם שכן צבעי אדם יש להן קדושה יעשה מאוכלי בהמה צבועין לבהמה שכן צבועין לבהמה אין עליהן קדושי' ניחא חומרי אדם

דף כב, א פרק ח הלכה א גמרא וחומרי בהמה שאסור לשולקן תני המוכר מוכר לאוכלין והלוקח לוקח לעצים לא הכל ממנו המוכר מוכר לאוכלין והלוקח לוקח לאוכלין וחישב עליהן לעצים לא הכל ממנו המוכר מוכר לעצים והלוקח לאוכלין וחישב עליהן לעצים מה אנו קיימין אם כשנתן לו מעות ואח"כ משך דמי עצים נתן לו אם בשמשך ואח"כ נתן לו מעות דמי אוכלין נתן לו אלא כי נן קיימין בשנתן לו מעות ואח"כ משך תפלוגתא דרבי יוחנן ור"ש בן לקיש על דעתיה

דרבי יוחנן דו אמר אין המעות קונות דבר תורה דמי אוכלין נתן לו על דעתיה דר"ש ב"ל דו אמר המעות קונין דבר תורה דמי עצים נתן לו המוכר מוכר לעצים והלוקח לוקח לאוכלין היה זה מעמיד וזה מעמיד ריבה כהדא אם המוכר תובע ללוקח יעשו כדברי הלוקח ואם הלוקח תובע למוכר יעשו כדברי המוכר וכא כן :

דף כב, א פרק ח הלכה ב משנה שביעית נתנה לאכילה ולשתיה ולסיכה לוכל כל דבר שדרכו לאכול ולסוך דבר שדרכו לסוך ולא יסוך יין וחומץ אבל סך את השמן וכן בתרומה ובמע"ש קל מהן שביעי' שנתנה להדלקי הנר :

דף כב, א פרק ח הלכה ב גמרא כיצד לוכל דבר שדרכו לוכל אין מחייבין אותו לוכל לא פת שעיפשה ולא קנובת ירק ולא תבשיל שנתקלקל צורתו וכן הוא שביקש לוכל תרדין חיין או לכוס חיטין חיות אין שומעין לו כיצד לשתות דבר שדרכו לשתות אין מחייבין אותו לשתות אניגרון ולא איקסגורין ולא יין ושמרים החושש בשיניו לא יהא מגמא חומץ ופולט אבל מגמא הוא ומבליע ומטבל כל צרכו ואינו חושש החושש גרונו לא יערענו בשמן אבל נותן הוא שמן לתוך אניגר וגומא לא יסוך יין וחומץ אבל סך הוא את השמן החושש את ראשו או שעלו בו חטטין סך שמן אבל לא יסוך יין וחומץ אין מפטמין שמן של שביעית אבל לוקח הוא שמן ערב שביעית ואינו חושש

דף כב, ב פרק ח הלכה ב גמרא רבי אימי סבר מימר אפי' מן החשוד אמר רבי יוסי לא אמרו אלא בשאינו יודע אם חשוד אם אינו חשוד הא דבר ברי שהוא חשוד אסור מהו לפטם יין של שביעית נשמעינא מן הדא קל מהן שביעית שנתנה להדלקת הנר הדא אמרה שהוא מותר והתני אסור אמר רבי אלעזר דרבי יהודא היא דרבי יהודא מתיר מפני שהוא משביחו קל מהן שביעית שנתנה להדלקת הנר ותרומה לא נתנה להדלקת הנר תרומה טמאה נתנה להדלקת הנר שביעית אפיל טהורה נתנה להדלקת הנר רבי חזקיה על מסחי יהב

צלוחיתא ולוזימא אורייתא א"ל אעל ליה לי לאשונא
א"ל לית אסור אתא שאל לרבי ירמיה אתא ואמר ליה
למדתנו ותני כן אין סכין שמן של שביעית במרחץ אבל
סך הוא מבחוץ ונכנס ולא שמן שריפה לא בבתי כנסיות
ולא בבתי מדרשות מפני בזיון קדשים :

דף כב,ב פרק ח הלכה ג משנה אין מוכרין פירות
שביעית לא במדה ולא במשקל ולא במנין ולא תאנים
במנין ולא ירק במשקל ב"ש אומרים אף לא אגודות
ובית הלל אומרים את שדרכו לאגוד אותו בבית
אוגדין אותו בשוק כגון הכרישין ונץ החלב :

דף כב,ב פרק ח הלכה ג גמרא למה כדי שימכרו בזול
וישקלו בליטרא וימכרו בזול אם אמר את כן אף הוא
אינו נוהג בהן בקדושה תני פירות ח"ל שנכנסו לארץ
לא יהו נמכרין לא במדה ולא במשקל ולא במנין אלא
כפירות הארץ ואם היו נכרין מותר אמר רבי יוסי ב"ר
בון אילין קורדקיא דסלקין ומזדבנין מן סוסיא
לטבריא רבי חזקיה בשם רבי אבא בר ממל זה שהוא
מודר בכפשיה ונסתיימה לו שנים ושלשה פעמים אסור
למוד בה אמר רבי הושעיא אסור מימר עבוד אצבעך
טבח כהן שנתמנה לו בכור מהו מקטעתא קופדין
ומזבנתא גוא שוקא ר' ירמיה סבר מימר שרא מן הדא
את שדרכו ליאגד בבית אוגדין אותו בשוק אמר רבי
מנא כל גרמה היא אמרה דהוא אסור שלא יהא כעושה
סחורה בגופו :

דף כב,ב פרק ח הלכה ד משנה האומר לפועל הילך
איסר זה ולקוט לי ירק היום שכרו מותר לקט לי בו
ירק היום שכרו אסור לקח מן הנחתום ככר בפונדיון
כשאלקוט ירקות שדה אביא לך מותר לקח ממנו סתם
לא ישלם מדמי שביעית שאין פורעין חוב מדמי
שביעית :

דף כב,ב פרק ח הלכה ד גמרא מה בין האומר לקוט לי
ובין האומר לקוט לי בו רבי אבין בשם רבי יוסי בן

חנינא מהלכות של עימעוס היא תמן תנינן לא יאמר אדם לחבירו העל את הפירות האילו לירושלים לחלק אלא אומר העלם שנאכלם ונשתם בירושלים רבי זעירא בשם רבי יונתן מהילכות של עימעוס היא תמן תנינן שואל אדם מחבירו כדי יין וכדי שמן ובלבד שלא יאמר לו הלויני מה בין האומר הלויני לבין האומר השאילני אמר ר' זעירא בשם רבי יונתן מהילכות של עמעוס היא

דף כג, א פרק ח הלכה ד גמרא פיתן רבי יעקב בר אחא בשם רבי יונתן מהילכות של עימעוס אמר רבי יוסי קשייתה קומי רבי יעקב בר אחא מהו מהלכות של עימעוס אני אומר במקום שאין פת ישראל מצויה בדין היה שתהא פת עכו"ם מותרת ועימעמו עליה ואסרוה אמר רבי מנא ויש עמעוס לאיסור ופת לא כתבשילי עכו"ם היא כך אנו אומרים במקום שאין תבשילי ישראל מצויין שם בדין הוא שיהא תבשילי עכו"ם מותרין ועמעמו עליה ואסרום אלא כן היה במקום שאין פת ישראל מצויין בדין שתהא פת עכו"ם אסורה אלא שעמעמו עליה והתירוהו מפני חיי נפש רבנן דקיסרי בשם רבי יעקב בר אחא כדברי מי שהוא מתיר ובלבד מן הפלטר ולא עבדין כן ר"ש בן לקיש אומר במראה לו את הלוקט שאינו אלא כנותן לו שכר רגלו רבי יוחנן אמר אפילו לא הראה לו כמי שהראה לו מתניי פליגא על ריש לקיש דתניא השוכר את הפועל להביא לו יין לחולה או תפוח לחולה אם הביא חייב ליתן לו אם לאו אינו חייב ליתן לו אבל אם אמר לו יין לחולה ממקום פלוני תפוח לחולה ממקום פלוני בין שהביא בין שלא הביא חייב ליתן לו שכר רגליו הוא נותן לו מה עביד לה ר"ש בן לקיש פתר לה במראה לו מתניי פליגא על רבי יוחנן דתני לא יאמר אדם לפלוני הא לך דינר זה והבא לי לקט היום הבא לי פאה היום אלא אומר לו בלקט שתביא לי היום בפיאה שתביא לי היום וכן אתה מוצא בבן לוי והרי לא הראה לו ואת אמרת כמי שהראה לו מה עבד לה רבי יוחנן קל הקילו

בשביעית שהיא מדרבנן לקח מן הנחתום כבר בפונדיון כשאלקוט ירקות השדה אביא לך מותר תני רבי יודא ורבי נחמיה אוסרים מה אנן קיימין בההוא דאמר הב לי וברי לי אנא יהב לך ר' יהודא ור' נחמיה אוסרין שאין ירקות שדה מצויין וחכמים מתירין מפני שירקות שדה מצויין :

דף כג,א פרק ח הלכה ה משנה אין נותנין לא לבייר ולא לבלן ולא לספר ולא לספן אבל נותן הוא לבייר לשתות ולכולן הוא נותן מתנה חנם :

דף כג,א פרק ח הלכה ה גמרא תני ר' יוסי אף לא למבייר מחלפא שיטתיה דרבי יוסי תמן הוא אמר אין לוקחין הימנו מים ומלח והכא הוא אמר הכין אמר ר' יוסי מה פליגי בשתמשו אבל בשתייה אף ר' יוסי מודה הוי מאן תנא אבל נותן לבייר לשתות ר' יוסי אמר רבי יוסי דברי הכל היא

דף כג,ב פרק ח הלכה ה גמרא כאן לאדם כאן לבהמה תני מעיין של בני העיר הן ואחרים הן קודמים לאחרים אחרים ובהמתן אחרים קודמין לבהמתן כביסתן וחיי אחרים כביסתן קודמת לחיי אחרים אמר רבי יוחנן מאן תנא כביסה חיי נפש רבי יוסי דתני אין נותנין מהם לא למשרה ולא לכביסה ורבי יוסי מתיר בכביסה מחלפא שיטתיה דרבי יוסי תמן הוא אומר אין רחיצה חיי נפש וכא הוא אמר הכביסה חיי נפש אמר רבי מנא אדם מגלגל ברחיצה ואין אדם מגלגל בכביסה יהודא איש הוצי עביד טמר במערת' תלתא יומי בעי למיקם על הדין טעמא מניין שחיי עיר הזאת קודמין לחיי עיר אחרת אתא לגבי רבי יוסי בן חלפתא א"ל הן הוית א"ל עבדית טמיר במערתא תלתא יומין בעי למיקם על הדין טעמא מניין שחיי עיר הזאת קודמין לחיי עיר אחרת קרא לר' אבירודימס בריה א"ל אגיב הדין טעמא מניין שחיי העיר הזאת קודמין לחיי עיר אחרת א"ל תהיינה הערים האלה תהיינה עיר ועיר ואח"כ ומגרשיי סביבותיה אמר ליה מה גרם לך דלא פלתה עם חבריך :

דף כג, ב פרק ח הלכה ו משנה תאנים של שביעית אין קוצין אותן במוקצה אבל קוצה הוא בחרבה ואין דורכים ענבים בגת אבל דורך הוא בעריבה ואין עושין זיתים בבד ובקוטבי אבל כותש ומכניס לבודידא :

דף כג, ב פרק ח הלכה ו גמרא כתיב (ויקרא כה) ואת ספיח קצירך לא תקצור הא קצירה כנגד הקוצרים לא אמר ר' לא אם אינו ענין לספיחי איסור תניהו ענין לספיחי התר אמר רבי מנא לכך נצרכה כשעלו מאליהן שלא תאמר הואיל ועלו מאליהן יהו מותרין לפום כן צריך מימר אסור (שם) או ספיח קצירך לא תקצור ואת ענבי נזירך לא תבצור מן השמור בארץ אין אתה בוצר אבל בוצר את מן המופקר לא תבצור כדרך הבוצרים מיכן אמרו תאנים של שביעית אין קוצין אותן במוקצה אבל קוצה הוא בחרבה אין דורכין ענבים בגת אבל דורך הוא בעריבה ואין עושין זיתים בבד ובקוטבי ורבותינו התירו לעשות בקוטבי רבי יוחנן הורי לאילין דרבי ינאי לטחון ברחיים כר' שמעון ולעשות בקוטבי כרבנן רבי יוחנן הורי לאילין דבית רבי ינאי שלא יהו נוטלין שכר בדיהן שמן אלא מעות כרבי יודא וכרבי נחמיה הורי לון תני החמרין והכתפין כל העושות שביעית שכרן שביעית אמר רבי זעירא בפירות היתר היא מתניתי מהו שכרן שביעית שיהו נוטלין ממה שיהו עושין שכרן שביעית ויהא הא דהורי רבי יוחנן לאילין דבית רבי ינאי שלא יהו נוטלין שכר בדיהן שמן אלא מעות כרבי יודא וכרבי נחמיה הורי לון רבי הילא במכתפי פירות עבדה היא מתניתא ומהו שכרן שביעית כיי דאמר רבי אבהו בשם ר' יוחנן יי"נ קנס קנסוהו וכא קנס קנסוהו :

דף כג, ב פרק ח הלכה ז משנה אין מבשלין ירק של שביעית בשמן של תרומה שלא יביאנו לידי פסול רבי שמעון מתיר והאחרון אחרון נתפס

דף כד, א פרק ח הלכה ז משנה בשביעית והפירי לעצמו אסור :

דף כד, א פרק ח הלכה ז גמרא תמן תנינן ובכולן
הכהנים רשאים לשנות באכילתן ולאוכלן צלויין
שלוקין ומבושלים וליתן לתוכן תבלי חולין ותבלי
תרומה דברי ר"ש ר"מ אומר לא יתן לתוכן שלא יביא
את התרומה לידי פסול אתיא דיחידאי דהכא כסתמא
דתמן ודיחידאי דהכא כסתמא דתמן אלא דסתמא
דהכא ר"מ דתמן ר"מ ור"ש הלכה כר"ש אמר רבי יוסי
אשתאלית לאילין דבית רבי ינאי אמרי נהיגין הוינן
מבשלין על יד על יד ואוכלין מאי כדון הלכה כר"מ
דתמן היא רבנן דהכא האחרון אחרון נתפס בשביעית
והפירי עצמו אסור הא כיצד לקח בפירות שביעית בשר
אילו ואילו מתבערין בשביעית לקח בשר דגים יצא
בשר נתפשו דגים לקח בדגים שמן יצאו דגים ונכנס
שמן האחרון אחרון נתפס בשביעית והפירי עצמו אסור
בעו מיניה מרבי יוחנן שביעית מהו שתצא דרך חילול
אמר ליה ולמה לא אמר ר"א אין שביעית יוצא דרך
חילול אלא דרך מכירה מתניתא מסייע לדין ומתניתא
מסייע לדין מתניתא מסייע לר"י כל מי שיש לו מעות
מדמי שביעית והוא רוצה לחללן על עיסתו מחללן
מתניתא מסייע לרבי אלעזר מי שיש לו סלע מדמי
שביעית והוא רוצה ליקח חלוק הולך אצל חנווני הרגיל
אצלו ואמר תן לי בזו פירות והוא נותן לו והוא אומר
לו הרי פירות האלו נתונים לך במתנה והחנווני אומר
לו הרי סלע זו נתונה לך במתנה וחוזר לוקח לו חלוק
רבי יוחנן שתי חמרא ויהיב פריטוי עד כדון רבי יוחנן
דהוא מתייחמון הא שאר כל אדם דלא מתייחמון רבי
יעקב בר אחא בשם רבי אבינא מחוי ליה כהדא ונסב
כהדא רבי חזקיה הוה אמר א"ל הב לי מן קומוי מן גו
דו אמר ליה הב לי מן קומוי כמאן דלא יהב ליה מן דמי
שביעית :

דף כד, א פרק ח הלכה ח משנה אין לוקחיי עבדים
וקרקעות ובהמה טמאה מדמי שביעית ואם לקח יאכל
כנגדן אין מביאין קיני זבין וקיני זבות קיני יולדות
מדמי שביעית ואם הביא יאכל כנגדן אין סכין כלים

בשמן של שביעית ואם סך יאכל כנגדן עור שסכו בשמן של שביעית ר"א אומר ידלק וחכ"א יאכל כנגדן אמר לפני ר"ע אומר היה ר"א עור שסכו בשמן של שביעית ידלק אמר להם שתוקו לא אמר לכם מה ר"א אומר בו ועוד אמרו לפניו אומר היה ר"א האוכל פת כותי כאוכל בשר חזיר אמר להם שתוקו לא אמר לכם מה ר"א אומר בו מרחץ שהוסקו בתבן ובקש של שביעית מותר לרחוץ בה אם מתחשב הוא לא ירחץ בו :

דף כד, א פרק ח הלכה ח גמרא א"ר יוסי זאת אומרת שאסור ליקח אשה מדמי שביעית דלכן מה בין הקונה אשה מה בין הקונה שפחה תני שמן של שביעית אין חוסמין בו תנור וכיריים ולא סכין בו מנעלים וסנדלין ולא יסוך אדם את רגלו והוא בתוך מנעלו והוא בתוך סנדלו אבל סך הוא את רגלו ונותנו לתוך מנעלו ולתוך סנדלו וסך שמן ומתעגל ע"ג קטבליא ואינו חושש לא יתננה לא על גבי טבלה של שיש להתעגל בה רבן שמעון בן גמליאל מתיר

דף כד, ב פרק ח הלכה ח גמרא עור שסכו בשמן מה אמר בו ר"א אמר רבי יוסי עצמותיו של אותו האיש ישרפו רבי חזיקה בשם רבי אחא אמר מותר ועוד אמר לפניו אמר רבי יוסי זאת אומרת שאסור ליקח בתו של עם הארץ רבי חזקיה בשם רבי אחא מתיר היה ר"א חמיצן של כותים לאחר הפסח מיד הדא דתימר באילין דימוסיי ברם באילין פריבטה אסור אם מתחשב הוא הרי זה לא ירחוץ [ואם הם אדם של צורה הרי זה לא ירחוץ] כהדא רבי יהושע בן לוי אזל מן לוד לבית גברין בגין מיסחי ר"ש בן לקיש הוה בבוצרה חמתון מזלפין להדא אופרדיטי אמר לון ולית אסור אתא שאל לרבי יוחנן א"ל ר"י בשם ר"ש בן יוצדק אין דבר של רביס אסור :

מסכת שביעית פרק ט

דף כד,ב פרק ט הלכה א משנה הפיגם והריבוזין השוטים והחלוגלות כוסבר שבהרים וכוסבר שבנהרות וגרגים שבנהרות של אפר פטורין מן המעשרות ונלקחים מכל אדם בשביעית שאין כיוצא בו נשמר רבי יהודה אומר ספיחי חרדל מותרין שלא נחשדו עליהן עוברי עבירה ר"ש אומר כל הספיחים מותרין חוץ מספיחי כרוב שאין כיוצא בהן בירקות השדה וחכמים אומרים כל הספיחים אסורים :

דף כד,ב פרק ט הלכה א גמרא הפיגין והריבוזין כו'. סירוגין וחלוגלות ומי גדול בחכמה ובשנים אצרכת לחבריא אמרין ניסק ונשאל לאילין דבית רבי סלקון מישאל ויצאת שפחה של בית רבי ואמרה להן הכניסו לשנים אמרין ייעול פלן קדמא ייעול פלן קדמאי שורין עללין קטעין קטעין אמרה להן מפני מה אתון נכנסין סירוגין סירוגין חד ר' הוה טעון פרפחוניי בגולתיי ונפלון מיניה אמרה ליה שפחה של בית ר' ר' נתפזרו חלוגלותיך מהו כרפס שבנהרות רבי יוסי ב"ר אמר פיטרוסליגן ולמה לא תנינין הסיאה והאיזוב והקורנס עמהן שלא תאמר אלא נשמרים בחצר חייבין ואלו נשמרים בחצר פטורים אלא אילו ואילו אם היו נשמרין בחצר חייבין ואילו נשמרים בגינה חייביי ואילו נשמרים בגינה פטורין אלא אלו ואלו אם נשמרים בגינה פטורין ולמה לא תנינן אלא אילין הוא שלא תאמר הואיל ורוב המינין הללו נזרעים ובאין מן האיסור יהו אסורים לפום כן צריך מימר מותרים

דף כה,א פרק ט הלכה א גמרא מהו שיהו אסורין משום ספיחים נשמענא מן הדא רבי יודא אומר ספיחי חרדל מותרין שלא נחשדו עליהן עוברי עבירה ואלו הואיל ולא נחשדו עליהן עוברי עבירה יהו מותרין עד כדון ירקו זרעו אפשר מימר ירקו מותר זרעו לכ"ש ר"ש בן לקיש הוה בחיקוק חמתוי מגלגלין בהדין חרדלא נפל מיניה והוא לא נסב ליה אמר מאן דמייתי לי חרדלא אנא מורי כרבי יודא אמר רבי בא בר זבדי הורי ר' חוניא דמן חוורין בבית חוורן כהדא דר' יודא

עאל ר' יוחנן ודרש כרבנן דהכא וכרבנן דתמן ר' אבא בר זמינא בשם ר' יצחק מן קומוי אילין תרתי מילינא נחית ליה ר' יוחנן מציפורין לטבריה אמר מה אתיתן לי הדין דיינא סבא דאי אנא שרי והוא אסיר אנא אסיר והוא שרי אמר רבי ווא אתא עובדא קומי רבי יוסי ובעי מיעבד כרבי יוחנן כד שמע דרב ור' חנינא מתפלגין שרע מינה דאיתפלגון שירי פתילי שירי מדורה שירי שמן שכבו בשבת מהו להדליקן ביי"ט רב ורבי חנינא תרוויהון אמרין אסור ור"י אמר מותר א"ר יודן קומי רבי מנא מה מפכא לה גבי ביצה א"ל מן דאנן חמיין דרבנן מדמיא לה הדא אמרה היא הדא היא הדא משום ארבע זקנים אמרו כל הנאכל עירובו בראשון הרי הוא כבני עירו בשני רב הונא בשם רב הלכה כארבע זקנים רב חסדא בעי מחלפא שיטתיה דרב תמן הוא עבד לה שתי קדושות וכא הוא עביד לה קדושה אחת דאיתפלגון שירי פתילה שירי מדורה שירי שמן שכבו בשבת מהו להדליק ביי"ט רב ור"ח תרוויהון אמרין אסור ור"י אמר מותר אמר ר' מנא קומי ר' יודן מה אפכן לה פתילה גבי ביצה א"ל מן מה דאנן חמיין רבנן מדמיא לה הדא אמרה היא הדא היא הדא: שאין כיוצא בהן בירקות השדה. ומפני שאין כיוצא בהן בירקות השדה יהו אסורים רבי חמא בר עוקבא בשם ר' יוסי ב"ר חנינא מפני שדרכן לגדל אימהות ומפני שדרכן לגדל אימהות יהו אסורי א"ר שמואל בר רב יצחק כל הירק את יכול לעמוד עליו אם חדש הוא אם ישן הוא ברם הכא שלא ילך ויביא מן האיסור ויאמר מן האימהות הבאתי אין מחייבין אותנו לעקור את הלוף בשביעית אבל מניחו כמו שהוא אם צימח מוצאי שביעית מותר אין מחייבין אותנו לעקור את הלוף בשביעית אבל מניחו כמו שהוא אם צימח מוצאי שביעית מותר אין מחייבין אותנו לשרש הקורנס בשביעית אבל משקף בעלין אם צמחו מוצאי שביעית מותר ולא נמצא מאבד אוכלי בהמה מאיליהן הן אבודין ר"ש בן יוחי הוה עבד בשמיטתא וחמי חד מלקט שביעית א"ל ולית אסור ולא ספיחין אינון א"ל

ולא את הוא מתירן אי"ל ואין חבירי חלוקין עלי קרא
עליו

דף כה, ב פרק ט הלכה א גמרא (קוהלת י) ופורץ גדר
ישכנו נחש וכן הוות ליה ר"ש בן יוחי עביד טמיר
במערתא תלת עשר שנין במערת חרובין דתרומה עד
שהעלה גופו חלודה לסוף תלת עשר שנין אמר לינה
נפיק חמי מה קלא עלמא נפיק ויתיב ליה על פומא
דמערתא חמא חד צייד צייד ציפרין פרס מצודתי שמע
ברת קלא אמרה דימוס ואישתיזב' ציפור אמר ציפור
מבלעדי שמיא לא יבדא כ"ש בר נשא כד חמא דשדכן
מיליאיא אמר ניחות ניחמי בהדין דימוסין דטבריא אמר
צריכין אנו לעשות תקנה כמו שעשו אבותינו
הראשונים (בראשית לג) ויחן את פני העיר שהיו עושין
איטלוסן ומוכרין בשוק אמר נידכי טבריא והוה נסב
תורמסין ומקצץ ומקליק וכל הן דהוה מיהא הוה טייף
וסליק ליה מן לעיל חמתיי חד כותי אמר לינא אזל
מפלי בהדין סבא דיהודאי נסב חד מית אזל וטאמריה
הן דדכי אתא לגביה ר"ש בן יוחי אי"ל לא דכית אתר
פלן איתא ואנא מפיק לך מן תמן צפה ר"ש בן יוחי
ברוח הקודש שנתנו שם אמר גוזר אני עליך העליונים
שירדו ועל התחתונים שיעלו וכן הוית ליה מי עבר קומי
מגדלא שמע קליה דספרא אמר הא בר יוחי מדכי
טבריא אי"ל יבא עלי אם לא שמעתי שטבריא עתידה
להיטהר אפיי כן לא הימנין הוית מיד נעשה גל של
עצמות :

דף כה, ב פרק ט הלכה ב משנה שלש ארצות לביעור
יהודה ועבר הירדן והגליל ושלוש ארצות לכל
אחת ואחת גליל העליון וגליל התחתון והעמק מכפר
חנניא ולמעלן כל שאינו מגדל שקמין גליל העליון מכפר
חנניא ולמטן כל שהוא מגדל שקמין גליל התחתון
ותחום טבריא העמק וביהודא ההר והשפלה והעמק
ושפלת לוד כשפלת הדרום וההר שלה כהר המלך מבית
חוורן עד הים מדינה אחת ולמה אמרו שלוש ארצות
שיהו אוכלין בכל אחת ואחת עד שיכלה האחרון שבה

ר"ש אומר לא אמרו שלש ארצות אלא ביהודה ושאר כל הארצות כהר המלך וכל הארצות כאחת לזיתים ולתמרים :

דף כה, ב פרק ט הלכה ב גמרא ולבהמתך ולחיה וגוי כל זמן שחיה אוכלת מן השדה הבהמה אוכלתן מן הבית רבי חמא בר עוקבא בשם רבי יוסי בר רבי חנינא שיערו לומר אין החיה שבהר גדילה עמק ולא גדילה חיה שבעמק בהר דיקליטיאנס אעיק לבני פנייס אמרין ליה אנן אזלין אמר ליה סופיסטה לא אזלין לון ואין אזלון לון חזרון לון ואי בעית מבדקא אייתי טביין ושלחון לארעא דרחיקא ובסוף אינון חזרון לאתריהון עבד כן אייתי טביין וחפי קרנתייהו בכסף ושלחון לאפריקא ובסוף תלתין שנין חזרו לאתריהון תני רשב"ג אומר סימן להרים מילין לעמקים תמרים לנחלים קנים לשפילה שקמין ואע"פ שאין ראיה לדבר זכר לדבר (דברי הימים ב א) ואת הארזים נתן כשקמים אשר בשפלה לרוב אית דבעי מימר למידת הדין אתמר ואית דבעי מימר לעגלה ערופה איתמר איזו עמק בגליל כגון בקעת גנוסר וחברותיה וכן כיוצא בהן איזה הר שביהודה זה הר המלך ושפלתו זו שפלת דרום ועמק שלו מעין גדי עד ירחו איזה הר שבעבר הירדן תני רשב"א אומר כגון הרי מכוור וגדור וכן כיוצא בהן ושפלתו חשבון וכל עריה אשר במישור דיבון ובמות בעל ובית בעל מעון וכן כיוצא בהן ועמק שלו בית הרים ובית נמר' וכן כיוצא בהן ובעמק בית הרים ובית נמרה וסוכות וצפון יתר ממלכת סיחון מלך האמורי אשר מלך בחשבון בית הרים בית רמתה בית נמרה בית נמרון סכות תרעלה צפון עמתו שפלה שבהר כהר <והר> שבשפלה כשפלה מן מה דתני הר והרו עמק ועמקו שפל ושפלתו הדא אמרה שפלה שבהר כהר והר שבשפלה כשפלה אמר ר"י מתנני אמרה כן וההר שלה כהר המלך מבית חורון ועד ים מדינה אחת פרא כורין אמר ר"י עוד היא יש בה הר ושפלה ועמק מבית חורון ועד אמאום הר מאמאום ועד לוד שפלה מלוד ועד הים

עמק ניתני ארבע מעורבות מן תני אין בסוריא שלש
ארצות

דף כו, א פרק ט הלכה ב גמרא איתא חמי אילין עמק
שביהודא אינו אוכל עד הר יהודא ועמק שבגליל אוכל
עד הר יהודא כל הארצות כאחת לזיתים ולתמרים תני
אף לחרובים תני אוכלין על התמרים עד שיכלו מיריחו
ועל הזיתים עד שיכלו ממרון ומגוש חלב:

דף כו, א פרק ט הלכה ג משנה אוכלין על המוקפר אבל
לא על השמור רבי יוסי אומר אף על השמור אוכלין על
הטפחין ועל הדיפרא אבל לא על הסיתונית רבי יהודה
מתיר כל זמן שביכרו עד שיכלה הקיץ:

דף כו, א פרק ט הלכה ג גמרא מתניי דר"ש כתיב
(ויקרא כה) מן השדה תאכלו את תבואתה כל זמן שאת
אוכל מן השדה את אוכל מה בבית כלה מן השדה כלה
מן הבית מה טעמא דר"ש את הוא שגרמת לה שלא
תאכל מתניי דרבי יוסי דתניא אין אוכלין על הטפחין
שבעכו ר"י אמר אוכלין על הטפחין שבעכו אמר רבי
יוסי הוינן סברין מימר מה פליגין רבי יוסי ורבנן
בסיתוונות אבל בדפרין לא אשכח תני רבי יהודא מתיר
בדפרון והן שבכרו עד שלא יכלה הקיץ:

דף כו, א פרק ט הלכה ד משנה הכובש ג' כבשים
בחבית אחת ר"א אומר אוכלין על הראשון ורבי יהושע
אומר אף על האחרון רבן גמליאל אומר כל שכלה מינו
בשדה יבער מינו מן הבית ר"ש אומר כל ירק אחת
לביעור אוכלין ברוגילא עד שיכלו סגריות מבקעת בית
נטופה:

דף כו, א פרק ט הלכה ד גמרא מה טעמא דר"א
הראשון נותן טעם באחרון מה טעמא דרבי יהושע
האחרון נותן טעם בראשון וקשיא על דרבי יהושע ואין
הראשון נותן טעם באחרון רבן גמליאל אומר כל שכלה
מינו בשדה יבער מינו מן הבית תני והלכה כדבריו

חזקיה אמר מכיון שהתחיל באוצר כמבוער הוא אתא עובדא קומי רבי יסא והורי כחזקיא לא דאנא סבר כוותיה אלא מן מה דאנן חמיין רבנן עבדין עובדא כוותיה רבי יצחק בר רדיפא הוה ליה עובדא אתא שאל לרבי ירמיה א"ל מה אריוותא קמך ואת שאל לתעליי אתא שאל לר' יאשיה א"ל חמי לך תלתא רחמין ואפקרה קומיהון קפודקאי דציפורין שאלין לרבי אימי בגין דלית לאילן עמא רחים ולא שאל שלם איך צורכה מיעבד א"ל כד תיחמוון ריגלא צלילא דיהוין מפקון לשוקא ומבקרין ליה וחזרין וזכיין ביה רבי חגיי מפליג לה צלוחין צלוחין רבי אליעזר מפליג לה צלוחין צלוחין רבי חזקיה סלק גבי רבי ירמיה א"ל זכיתי בהן אוצרה א"ל צור לי אילין פריטייא גביך א"ל הרי מקומן מושכר לי א"ל לא כן אפקרתן חזר וזכיתה בהן :

דף כו,ב פרק ט הלכה ה משנה המלקט עשבים לחים עד שיבש המתוק והמגבב ביבש עד שתרד רביעה שנייה עלי קנים ועלי גפנים עד שישרו מאביהן והמגבב יבש עד שתרד רביעה שנייה ור"ע אומר בכולן עד שתרד רביעה שנייה כיוצא בו המשכיר בית לחבירו עד הגשמים עד שתרד רביעה שנייה המודר הנייה מחבירו עד הגשמים עד שתרד רביעה שנייה עד אימתי נכנסים עניים לפרדיסות עד שתרד רביעה שנייה עד אימתי נהנים ושורפים בקש ובתבן של שביעית עד שתרד רביעה שנייה :

דף כו,ב פרק ט הלכה ה גמרא ר' אבין בשם רבי יוחנן לית כאן עלי קנים אלא עלי גפנים עלי קנים אין להם ביעור ותני כן עלי קנים ועלי האוג ועלי חרובים אין להן ביעור מפני שאין מינן כלה ר"ז בעי אמר עד הגשם עד שירד גשם אחר תמן תנינן האומר הרי עלי עצים לא יפחות משני גזירין אמר רבי יוסי ב"ר בון ר' בא בר ממל בעי אמר הרי עלי עץ מביא גיזר אחד אמר רבי ליעזר מתניי אמרה כן שזה קרבן בפני עצמו וזה קרבן בפ"ע דתנינן שנים בידן שני גזירי עצים תני רבי יוסי אומר כל דבר שהוא תלוי ברביעה עד שתרד רביעה

שנייה ושאינה תלוי ברביעה עד שיגיע זמנה של רביעה
תני רשב"ג אומר שבעת ימים שירדו בהן גשמים ולא
פסקו יש בהן כדי רביעה שנייה תני רבי חנינא בשם
רשב"ג ולמה נקרא שמה רביעה שהיא רובעת את
הארץ אמר רבי חנינא מכיון שתסרח מה שבשדה הותר
מה שבבית תני ר' הושעיה אפי' לאחר ג' שנים אסור עד
שיסרח תבן של שביעית אין שורין אותו בטיט שריין
בטיט בטל והוא שגבלו תבן של שביעית אין נותנין
אותו בכר נתנו בכר בטל והוא שישן עליו תבן של
שביעית מה שיהא אסור משום ספיחים רבי לוי שאל
לרבי בא בר זבדי ושרי אמר רבי זעירא ואנא דלא
סמכית עלי אשתאלת לאילין דבית ברסנא ואמרין
נהגין הוינא כנישין תבן מן ערובת שמיטתא וכד
מחסרין מייתי מן שורייא אמר רבי ירמיה מתני' אמרה
שהוא מותר דתני הצבועין והפטמון לוקחין מורסן
מ"מ ואינו חושש סבר רבי ירמיה מימר אפילו מן
החשוד א"ל רבי יוסי לא אמרו אלא בשאינו יודע אם
חשוד הוא אם אינו חשוד הא דבר ברי שהוא חשוד
אסור אמר רבי שמאי מתני' אמרה שהוא אסור דתנינן
תמן ובשביעית ובכלאי הכרם והקדש אם יש בזרע
ובעץ כדי ליתן טעם לא נמצא מאבד אוכלי בהמה
תפתר באוכלי בהמה לאדם אמר רבי מנא תיפתר
בקדושת שביעית בביעור ולית את שמע מינה כלום :

דף כז,א פרק ט הלכה ו משנה מי שהיו לו פירות
שביעית והגיע שעת הביעור מחלק מזון ג' סעודות לכל
אחד ואחד והעניים אוכלין אחר הביעור אבל לא
העשירים דברי רבי יהודא רבי יוסי אומר אחד עניים
ואחד עשירים אוכלין אחר הביעור מי שהיו לו פירות
שביעית שנפלו לו בירושה או שנתנו לו מתנה רבי ליעזר
אומר ינתנו לאוכליהן וחכמים אומרים אין החוטא
נשכר אלא ימכרו לאוכליהן ודמיהן יתחלקו לכל אדם
האוכל מעיסת שביעית עד שלא הורמה חלתה חייב
מיתה :

דף כז, א פרק ט הלכה ו גמרא מ"ט דרבי יודא (ויקרא כה) ואכלו אביוני עמך ויתרם מה טעמא דרבי יוסי ואכלו אביוני עמך ויתרם תני ר"ש אומר עשירין אוכלין מן האוצר אחר הביעור מ"ט דרבי שמעון ואכלו אביוני עמך עד יתרם ר"ש בן לקיש אומר בפירות עבירה היא מתניי והתני המוצא פירות עבירה אסור ליגע בהן שנייא היא מציאה שנייא היא שנפלו לו על כרחו רבי יוחנן אמר בפירות היתר היא מתניי בהדא תנינן ר"א אומר ינתנו לאוכלין ר"א דהוא שמותי דתנינן אוכלין פירות שביעית בטובה ושלא בטובה כדברי ב"ש בהדא רבנן מתיבין ליה שאין חוטא נשכר בשיטתו השיבוהו בשיטתך שאת אומר ינתנו לאוכליהן שאין חוטא נשכר אמר רבי ביבי הורי רבי יוסי באילין קונדסיא שילכו מעותיהן לים המלח רבי מנא שאל לרבי חזקיה מהו מייכלא בפוניין לאשקלון א"ל אסור רבי חזקיה הוה קאים בשוקא דקיסרין חמי חד טעון עלל מן איסורי הפך אפוי דלא מחמיניה תני פרק כל כך למה כדי שיעשה מקומו הוכיח שמע רבי יעקב בר אחא ואמר

דף כז, ב פרק ט הלכה ו גמרא אמה דהן ילדת בר רבי יהושע בן לוי הוה מפקיד לתלמידים לא תזבון לא ירק אלא מן גינתא דסיסרא קם עימיה זכור לטוב א"ל איזיל אימא לרבך לית הדא גינתא דסיסרא דיהודאי הות וקלטליי ונסביה מיניה אין בעיתא מחמרא על נפשך אשתווי לחברך חד בר נש הוה חשיד על שמיטתא אמר לאיתתיה אפקין חלתה א"ל ההוא גברא חשיד על שמיטתו ואת אמר אפקין חלתה א"ל חלתה מדבר תורה שביעית מדרבן גמליאל וחביריו:

מסכת שביעית פרק י

דף כז, ב פרק י הלכה א משנה השביעית משמטת את המלוה בשטר ושלא בשטר הקפת החנות אינו משמטת אם עשאה מלוה הרי זו משמטת רבי יהודא אומר הראשון ראשון משמט שכר שכיר אינו משמט ואם

עשאו מלוה הרי זו משמט רבי יוסי אומר כל מלאכה שהיא פוסקת בשביעית משמטת אינה פוסקת בשביעית אינה משמטת השוחט את הפרה וחילקה בר"ה אם היה החודש מעובר משמיט ואם לאו אינה משמיט האונס והמפתה והמוציא שם רע וכל מעשה ב"ד אינן משמיטין המלוה על המשכון והמוסר שטרותיו לב"ד אין משמטין :

דף כז, ב פרק י הלכה א גמרא השביעי משמטת כו' ניחא שלא בשטר בשטר ויעשה כמלוה על המשכון ולא יהא משמט אמר ר' יוחנן תיפתר בשטר שאין בו אחריות נכסים וכר"מ אתא עובדא קומי ר"י בשטר שאין בו אחריות נכסים והורי משמט אמר מפני שאנו למידין מן ההלכה אנו עושין מעשה א"ר ירמיה בשאין לו קרקע הא יש לו קרקע אינו משמט אמר ר"י אפילו יש לו קרקע משמט אתיא דר"י כדרב דא"ר בא בשם רב ייחד לו קרקע משמט לא אמרו אלא ייחד לו הא לא ייחד לו אינו משמט המשעבד שדה לאשתו והלך ומכרה אם רצתה לגבות ממנו משאר נכסים גובה אמר ר' הילא הורי ר' לעזר כהן תנייא חברייא בעיין לא תגבה אלא מנכסים משועבדין אמר לון ר"י כני חורין לפניה ואת אמרת תגבי משועבדין מתניי בשלא אמר לה לא יהא לך פירעון אלא מזה אבל אם אמר לה לא יהא לך פירעון אלא מזה אינו גובה אלא ממנה המשעבד שדה לחבירו והלך ומכרה ר' אחא אמר מכורה לשעה ר"י אמר אינו מכורה לשעה חיילי דר' יוסי מן הדא שורו מצוי הוא להברית שדה אינו מצוי להבריחי הגע עצמך שהיתה מכורה לבעלי זרוע אמר ר' יודן אבוי דר' מתנייה מצויין הן

דף כח, א פרק י הלכה א גמרא בעלי זרוע ליפול תני הכותב שדה אפותיקי לאשה בכתובתה ולבעל חוב בחובו מכרה הרי זו מכורה והלוקח יחוש לעצמו מתניי בשאמר לה יהא לך פירעון מזו מה פליגין כשאמרו לו לא יהא לך פירעון אלא מזו רב אמר פגמה אע"פ שלא זקפה זקפה אע"פ שלא פגמה תני ר' חייא עד שתפגום

ותזקוף ומפני שהוא מקיף לו פעם שנייה נעשית ראשונה מלוה אמר ר"א דר' יודא היא וראוי לתובעו בר"ה ר' בא בשם ר' זעירא בממון שהוא ראוי להאמינו ומכיון שהוא ראוי לתובעו ראוי ליתן לו מעות וכאן הואיל והוא ראוי ליתן לו מעות ולא נתן נעשית ראשונה מלוה ר' יוחנן אמר בגין חרישה ר"ש בן לקיש אומר בגין בניין על דעתיה דרבי יוחנן כל מלאכה שהיא פוסקת בשביעית על דעתיה דר"ש בן לקיש כל מלאכה שהיא פוסקת מאיליה מה רבי יוסי כר' יודא דר' יוסי אמר כל מלאכה שהיא פוסקת בשביעי' משמיטת ושאיני' פוסקי' בשביעי' אינה משמטי'

דף כח, ב פרק י הלכה א גמרא ולא רבי יוסי כר' יודא אע"ג דר' יודא אמר אין דרך השולחני להיות נותן איסור עד שיטול דינר מודה הוא בשכר שכיר שאינו אלא לבסוף רבי אומר ניסן לא נתעבר מימיו והא תנינן אם בא חדש בזמנו אם בא לא בא רב אמר תשרי לא נתעבר מימיו והא תנינן אם היה החודש מעובר אם היה לא היה וכשקידשו את השנים באושה ביום הראשון עמד ר' ישמעאל בנו של ר"י בן ברוקה אמר כדברי ריב"נ אמר רשב"ג לא היינו נוהגין כן ביבנה ביום השני עבר ר' חנניא בנו של ר' יוסי הגלילי אמר כדברי ר"ע אמר רשב"ג כן היינו נוהגין ביבנה והתני קדשוהו בראשון ובשני ר' זעירא בשם רב חסדא אותה שנה נתקלקלה מה בין הראשון ומה בין השני ר' בא בשם רב שנה ראשונה ושנה שניה התני יום הראשון ויום השני קדשוהו קודם לזמנו או אחר עיבורו יום א' יכול יהיה מעובר ת"ל (ויקרא כו) אותם אתם אלה הם מועדי לפני זמנו אין אלה מועדי לפני זמנו עשרים ותשעה יום לאחר עיבורו שלשים ושנים יום ומניין שמעברין את השנה על הגליות שיצאו ועדיין לא הגיעו ת"ל (שם) בני ישראל מועדי עשה עשה את המועדות שיעשו אותן כל ישראל אמר רבי שמואל בר נחמן והן שהגיעו לנהר פרת ר' יעקב בר אחא ר' אימי בשם ר' יודא בר פזי קידשוהו ואח"כ נמצא העדים זוממין הרי

זו מקודש קס ר' יוסה עם ר' יודה בר פזי א"ל את שמע
מן אבוך הדא מילתא א"ל כן רבי בא אמר בשם ר' יוחנן
אין מדקדקין בעדי החודש אמר ר' לעזר דר' יודה היא
וראוי לתובעו בראש השנה ר' בא בר ממל עמרם רב
מתנה בשם רב המלוה את חבירו על מנת שלא לתובעו
שביעית משמטתו והתני השוחט את הפרה וחילקה
בר"ה ואמר ר' לעזר דר"י הוא וראוי הוא לתובעו בר"ה
כיי דאמר רבי בא בשם ר' זעירא מכיון שהוא ראוי
לתובעו כמי שהוא ראוי להאמינו ומכיון שהוא ראוי
להאמינו כמי שהוא ראוי ליתן לו מעות וכאן הואיל
והוא ראוי ליתן לו ולא נתן נעשית ראשונה מלוה רבי
יוסי בי רבי בון בשם רב המלוה את חבירו על מנת שלא
תשמיטנו שביעית השביעית משמטתו והתנינן בין
נותנין מכאן ועד שלושים יום ובין נותנים מכאן ועד
עשר שנים ויש עשר שנים בלא שמיטה אמר רבי הונא
איתפלגון רב נחמן בר יעקב ורב ששת חד אמר במלוה
על המשכון וחרנא אמר בכותב לו פרוזבול

דף כט, א פרק י הלכה א גמרא תני לי יום לא איתי
מהו לי יום לא איתי שמואל אמר במלוה את חבירו
סתם שאינו רשאי לתובעו עד לי יום עאל רב יהודה
ואמר טעמא (דברים טו) קרבה שנת השבע שנת
השמיטה לא היא שנת השבע ולא היא שנת השמיטה
מה ת"ל קרבה שנת השבע שנת השמיטה שלא תאמר
כל שלושים יום אינו רשאי לתובעו לאחר שלושים יום
בהשמט כספים הוא ולא יגבנו לפום כן צריך מימר
קרבה שנת השבע שנת השמיטה לא כן אמר רבי בא בר
ממל עמרם רב מתנה בשם רב המלוה את חבירו על
מנת שלא לתובעו השביעית משמטתו אשכח תני רבי
ישמעאל קרבה שנת השבע שנת השמיטה לא היא שנת
השבע היא שנת השמיטה ומה ת"ל (שם) קרבה שנת
השבע שנת השמיטה שלא תאמר כל שש שנים שדהו
לפני כרמו לפני ולאחר שש שנים בהשמט כספים הוא
ולא יגבנו לפום כן צריך מימר קרבה שנת השבע שנת
השמיטה האונס והמפתה והמוציא שם רע רב יהודא

אמר רב דר"מ היא דר"מ אמר במלוה הדבר תלוי וכל מעשה ב"ד אילו גזרי דינים פשיטא דא מילתא מלוה שהיא נעשית כפרנית אינה משמטת כפרנית שהיא נעשית מלוה משמטת רבי ירמיה בעי אם למידת הדין כן לא צורכה דלא מלוה שהיא נעשית מלוה גובה בבינונית המלוה על המשכון שמואל אמר אפילו על המחט (שם) ואשר יהיה לך את אחיך תשמט ידיך פרט למה שיש לאחיך תחת ידיך ואשר יהיה לך את אחיך תשמט ידיך ולא המוסר שטרותיו לב"ד :

דף כט, ב פרק י הלכה ב משנה פרוזבול אינו משמט זה אחד מן הדברים שהתקין הלל הזקן כשראה שנמנעו העם מלהלוות זה את זה ועוברין על מה שכתוב בתורה שנאמר (דברים טו) השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל לאמור וגוי התקין הלל הזקן פרוזבול זהו גופו של פרוזבול מוסר אני לכם איש פלוני ופלוני הדיינים שבמקום פלוני שכל חוב שיש לי שאגבנו כל זמן שארצה והדיינים חותמין למטן או העדים :

דף כט, ב פרק י הלכה ב גמרא מכאן סמכו לפרוזבול שהוא מן התורה ופרוזבל דבר תורה הוא כשהתקין הלל סמכוהו לדבר תורה א"ר חונא קשייתא קומי ר' יעקב בר אחא כמ"ד מעשרות מד"ת והלל מתקין על ד"ת אמר רבי יוסי וכי משעה שגלו ישראל לבבל לא נפטרו מן המצות התלויות בארץ והשמט' כספים נוהג בין בארץ בין בח"ל ד"ת חזר רבי יוסי ואמר (דברים טו) וזה דבר השמיטה שמוט <כל> בשעה שהשמיטה נוהגת ד"ת השמט כספים נוהגת בין בארץ בין בח"ל ד"ת ובשעה שהשמיטה נוהגת מדבריהם השמט כספים נוהגת בין בארץ בין בח"ל מדבריהם תמן אמרין אפילו כמאן דאמר מעשרות ד"ת מודה בשמיטה שהיא מדבריהם דתני וזה דבר השמיטה שמוט רבי אומר שני שמיטין הללו שמיטה ויובל בשעה שהיובל נוהג שמיטה נוהג ד"ת פסקו יובלות שמיטה נוהגת מדבריהן אימתי פסקו היובלות (ויקרא כה) יושביה בזמן שיושביה עליה לא בזמן שגלו מתוכה היו עליה אבל היו מעורבבים

שבט יהודא בבנימין ושבט בנימין ביהודה יכול יהו היובלות נוהגין ת"ל יושביה לכל יושביה נמצאת אומר כיון שגלו שבט ראובן וגד וחצי שבט המנשה בטלו היובלות ר' חזקיה בשם רבי ירמיה ואפילו נתונים ברומי רבי בא בשם רבנן דתנן שלושה שדנו ומת אחד מהן חותמין בשנים ואמר אע"פ שחתמנו בשנים דננו בשלושה אמר רבי חגי מתני' אמרה כן והדיינין חותמין מלמטן או העדים ולמידין מידת הדין מפרוזבול אשכח תני היא מידת הדין למד מפרוזבול אין לו קרקע ולחייבין לו קרקע כותבין לו פרוזבול האיך עבידא ראובן חייב לשמעון ולוי חייב לראובן ראובן אין לו קרקע וללוי יש לו קרקע כותבין לשמעון על נכסיו של לוי:

דף כט, ב פרק י הלכה ג משנה פרוזבול המוקדם כשר והמאוחר פסול שטרי חוב המוקדמין פסולין והמאוחרין כשרין א' לזה מה' כותבין פרוזבול לכל א' וא' חמשה לוין מן אחד אינו כותב אלא פרוזבול א' לכולן אין כותבין פרוזבול אלא על הקרקע אם אין לו מזכהו בתוך שדהו כל שהוא היתה לו שדה ממושכנת בעיר כותבין עליה פרוזבול רבי חוצפית אומר כותבין לאדם על נכסי אשתו וליתומים על נכסי אפטרופין כוורת דבורים רבי ליעזר אומר הרי היא כקרקע וכותבין עליה פרוזבול ואינה מקבלת טומאה במקומה והרודה ממנה בשבת חייב וחכמים אומרים אינה כקרקע ואין כותבין עליה פרוזבול ומקבלת טומאה במקומה והרודה ממנה בשבת פטור המחזיר חוב בשביעית אומר לו משמט אני אם אמר לו אעפ"כ יקבל ממנו שנאמר (דברים טו) וזה דבר השמיטה כיוצא בו רוצח שגלה לעיר מקלט ורצו אנשי העיר לכבדו יאמר להם רוצח אני אמרו לו אעפ"כ יקבל מהן שנאמר וזה דבר הרוצח:

דף כט, ב פרק י הלכה ג גמרא פרוזבול המוקדם כשר

דף ל, א פרק י הלכה ג גמרא מפני שהוא מירע כוחו והמאוחר פסול מפני שמייפה כוחו שטרי חוב המוקדמים פסולין מפני שמייפה כוחן והמאוחרין כשרין מפני שהוא מורע כוחן מי מידע שמעון בר ווא בשם רבי יוחנן החתומין בשטר לא כן אמר ר"ש בן לקיש עשו דברי החתומין בשטר כמי שנחקרה עדותן בב"ד תמן אותן שאמרו לא חתמנו כל עיקר ברם הכא אמרי על זה חתמנו ולא חתמנו על זה רבי יוחנן אמר פסולין ממש ור"ש בן לקיש אמר אינו מונה אלא משעת הכתב והתני פרוזבול בין מוקדם בין מאוחר כשר ואינו מונה אלא משעת הכתב אם אומר את כן בשטרות מה בין פרוזבול מה בין שטר שטר שזמנו כתוב בשבת או ב"י בתשרי רבי יודה מכשיר ורבי יוסי פוסל א"ל רבי יודה מעשה בא לפניך בציפורי והכשרת א"ל אני לא הכשרתי ואם הכשרתי הכשרתי הוון בעון מימר מאן דאמר פסול משום מאוחר ומ"ד כשר משום מוקדם אלא מ"ד פסול משום זיוף רב אמר והוא שיהא קרקע למלוה וללוה ור' יוחנן אמר למלוה אף על פי שאין ללוה וללוה אע"פ שאין למלוה אין לו קרקע ולחייבין לו קרקע כותבין לו פרוזבול רבי בא בשם רב מי שאין לו אלא קלח א' בתוך שדהו כותבין לו פרוזבול והתני השותפין והאריסין והאפיטרופין אין להם פרוזבול אמרי תמן כל קלח וקלח של שותפות הוא ברם הכא הוא שלו מהו ליכתוב לאפטרופוס על נכסי יתומים נשמעינא מן הדא כותבין לאיש על נכסי אשתו מהו לכתוב לאשה על נכסי בעלה נשמעינא מן הדא וכן ליתומין על נכסי אפטרופון רבי אבהו בשם ר"ש בן לקיש טעמא דר"א (שמואל א יד) ויבא העם אל היער והנה הלך הדבש מה את ש"מ אמר רבי מנא חורשא מפיק דבש ואילו אמר ויטבול אותו ביערת הדבש יאות רבי יוסי ב"ר בון בשם ר"ש בן לקיש אמר שמעה יתה כן ויטבול אותה ביער' הדבש מה אנן קיימין אם במחובר לקרקע כל עמא מודיי שהוא כקרקע אם בנתונה על גבי שתי יתידות כל עמא מודיי שאינה כקרקע אלא כי אנן קיימין במונחת על גבי קרקע ואתיי

כיי דאמר רבי זעירא בשם רבי ירמיה כותבין פרוזבול על מקומה של תנור ועל מקומה של כירה רבי חונא בר אדא אמר אף על מקומה של נר אף בפת כן מחלוקת ר"א וחכמים דבש גידולי

דף ל,ב פרק י הלכה ג גמרא כוורת פת אינו גידולי תנור המחזיר חוב בשביעית אומר לו משמט אני רב הונא אמר בשפה רפה והימין פשוטה לקבל אמר רבי יוסי הדא אמרה בר נש דתני חדא מיכלא והוא אזל לאתר ואינון מוקרין ליה בגין תרתיי צריך מימר לון אנא חדא מיכלא אנא חכים :

דף ל,ב פרק י הלכה ד משנה המחזיר חוב בשביעית רוח חכמים נוחה הימנו הלוח מן הגר שנתגיירו בניו עמו לא יחזיר לבניו ואם החזיר רוח חכמים נוחה הימנו כל המטלטלין נקנין במשיכה וכל המקיים דברי חכמים רוח חכמים נוחה הימנו :

דף ל,ב פרק י הלכה ד גמרא רבי לעזר אומר ובלבד לבניו רבי יוסי בעי מהו ובלבד לבניו אם יש לו בנים מחזיר לבנים ואים אין לו בנים מחזיר לבנותיו שלא תאמר הואיל ואין ירושת הגר דבר תורה יחזיר לבניו כיוצא בו מי שמת סוף משפחתו ואין לו יורש אלא אמו לא יחזיר ואם החזיר רוח חכמים נוחה הימנו הגזלן שעשה תשובה וביקש להחזיר את הגזלה המקבל ממנו אין רוח חכמים נוחה הימנו רבי חייא בשם ר"י אמר הנושא והנותן בדברים זמנין דאת אמר אין רוח חכמים נוחה הימנו וזימנין דאת אמר אין מוסרין אותו אלא למי שפרע ר"ז רבי אבהו בשם רבי יוחנן הנותן עירבון טבעת לחבירו וביקש לחזור בו חוזר בו רבי זעירא בעי קומי רבי אבהו זהוב א"ל טבעת מה בין זהוב מה בין טבעת שזהוב דרכו להשתנות טבעת בעינו הוא רבי יעקב בר זבדי רבי אבהו בשם רבי יוחנן אמר ליתן מתנה לחבירו וביקש לחזור בו חוזר בו קס רבי יוסי עם רבי יעקב בר זבדי אמר ההן לאו צדק והן צדק אמר בשעה שאמר הין של צדק היה רב פליג דרב אמר

כד אנא אמר לבני ביתי ליתן מתנה לבר נש לינה חוזר
בי מתניתא פליגא על רב

דף לא, א פרק י הלכה ד גמרא אימתי אמרו המטלטלין
נקנין במשיכה ברשות הרבים או בחצר שאינה של
שניהם ברשות הלוקח כיון שקיבל עליו ברשות המוכר
לא קנה עד שיגביה או עד שימשוך את הכל מרשות
הבעלים ברשות זה שהיו מופקדים אצלו לא קנה עד
שיזיכנו בהן או עד שישכיר לו את מקומן מה עבד לה
רב כאן שהעמידו עמו כאן בשלא העמידו עמו רב פליג
דרב אמר כד אנא אמר לבני ביתי ליתן מתנה לבר נש
לינה חוזר בי תדע לך דחד בר נש אפקיד ערבון על
מילחא ויקרת אתא לגביה רב א"ל או יתן לו כל עירבונו
או ימסור לו למי שפרע מחלפא שיטתיה דרב תמן הוא
אמר כד אנא אמר לבני ביתי ליתן מתנה לב"נ לינה חוזר
בי וכאן הוא אמר הכין תמן למידת הדין ומה דרב נהג
למדת חסידות :